

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 40—
za en mesec . . . K 3.50
za Nemčijo celoletno . . . 45—
za ostale inozemstvo . . . 50—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . . . K 35—
za en mesec . . . K 3—
v spravi prejemanj mesečno . . . 2.50

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 8—
za Nemčijo celoletno . . . 10—
za ostale inozemstvo . . . 12—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petstvirsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 50 v
za dva in večkrat . . . 45—
pri večjih naročitih primeren
popust po dosovorn.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:

Enostolpna petstvirsta K 1—
Izhaja vsak dan izvenredno
dolje in prazniške, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravišтво je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravišškega telefona št. 188.

Jugoslovani in Čehi.

Dr. Kramar je objavil v velikonočni številki Narodnih Listov uvodnik s tem naslovom. V njem pravi med drugim:

»Državopravni program nas ne bo delil. Oboji, Jugoslovani in mi, hočemo živeti vsi, ves narod, naj nas delijo kakršne koli meje, enotno narodno in državno življenje. Deželne meje ne morejo povzročiti, da bi iz skupnega narodnega življenja bili izključeni Slovenci s Štajerskega in Koroškega. Da smo mi razen tega zvesti svojemu zgodovinskemu pravu, pravu zemlje, češke krone na samostojno državno življenje, da se ne damo raztrgati, kakor to hočejo Nemci s svojim Deutschböhmen, da smo v tem varuhi zgodovinske celotnosti kraljestva, je vzrok ne le ta, ker stojimo na državnem pravu, ker ne moremo pozabiti, da so sedaj nemški kraji bili pomnjeni, ampak tudi to, ker bi bila gospodarska in socialna blaznost raztrgati tako idealno zemljepisno in gospodarsko enoto, kakršna je kraljevina Češka, in ker mnogo stotisoč pripadnikov našega naroda živi v pomnjenih krajih, ki jih za nobeno ceno ne smemo prepustiti nevarnosti pomnjenja. Sicer so pa Nemci prišli na Češko kot kolonisti, kot gostje in nimajo nobene pravice trgati enotnost kraljestva, katero jih je s svojim naravnim bogastvom obogatilo, zlasti ker jih nihče ne ovira v razvoju njihovega narodnega življenja. Vsega tega ni na Štajerskem in Koroškem. Tam žive Slovenci o polni zemljepisni skupnosti s svojimi rojaki na Kranjskem, so duševno in gospodarsko z njimi združeni, tako da je tukaj sila narodnostnih razmer večja od slučajnih meja obeh zemelj. Nemci na Češkem niso z nikom v mejah države v zvezi, razen na majhnem kosu avstrijskih meja, so le krog okoli kompaktne češkega centra, in imajo ozemlje, ki je enostavno nesposobno za kakršnokoli pravno enoto. Nasprotno pa si ni mogoče predstaviti idealnejše skupnosti nego je združeno Jugoslovanov po narodnostnih mejah.«

Članek se končuje z besedami: »Podali smo si roke k neločljivemu prijateljstvu in združitvi v zgodovinskem trenutku, ko gre za vso našo bodočnost. To se ne pozablja — to združuje za vedno! Za zvestobo zvestobo!«

Tržaško pismo.

Trst, 28. marca 1918.

Velika noč! Že četrta, odkar divja svetovna vojska. — Mogočnjakom tega sveta se je posrečilo, zatreti pravico in resnico. Toda le začasno. Iz trpljenja in smrti je vzrasla odrešitev. Velikonočna skrivnost nas uči, da se pride k slavi in

zmagi le preko Kalvarije. Bolj kot kedaj poprej spoznavamo resničnost tega velikonočnega blagovestja, ki nam je porok, da mora tudi našemu bednemu, zatiranemu narodu, ki je vreden bolj kot noben drug narod boljše usode, iz potokov krvi in solza zasijati solnce osvobođenja. Ne moč ne meč, ampak pravica mora zmagati in zavladati. — Vsako velikonoč v vojski nam je bilo težje pri srcu: žrtev vedno več, trpljenje vedno hujše, strah nas je navdal, ker ni bilo opaziti od nikoder žarka, ki bi nam naznanjal boljšo prihodnost. Kako je to letos vse drugače: zdi se nam, da solnce gorkeje sije, zvonovi milejše pojo. Še divja okrog nas vojska, še teče kri, še se odpirajo grobovi, še nas ugonablja pomikanje. — toda mora nas več ne teži, pogumno in veselo gledamo v bodočnost, odkoder nam blesti zvezda — narodne svobode. In ni nas več strah! Dan vstajenja se bliža. Veliki, odločilni čas je našel, hvala Bogu, v našem narodu velik narod, tako, da se človek s ponosom imenuje Slovenca. Manifestacije zadnjih dni so dokaz temu. Vse je objela ena sama velika misel, misel narodnega odrešenja. Pot, ki vodi do njega, je sicer križeva pot, a olajšuje jo medsebojna ljubezen in edinstvo ter sigurnost, da naša pravica mora zmagati. Zato pa, narod moj, pogum in vztrajnost! Trpljenje je samo davek, ki ga plačuješ za svojo svobodo! —

Vojska je vse sprevrgla in izpremenila. Koliko stvari, ki smo jih prej omalovaževali, sedaj cenimo, in kar je bilo prej v časti, je sedaj brez vrednosti. Koliko novih problemov, idej je rodil ta čas! Vse življenje gledamo danes v drugačni luči kot pred štirimi leti. V tem času smo tudi videli, kam dovedejo strasti človeštvo, občudovali smo pa tudi človeške kreposti in vrline. Kdo bi preštel vse vsote, ki so se zbrale v podporo bednim, bolnim, ranjenim, sirotam? Kdo bi precenil blago, ki se je darovalo v dobrodelne namene? To skazovanje dobrih del je v tej grozni vojski ena redkih, svetlih strani. Čuvstva usmiljenja do ubogih in zatiranih ni vojska zamorila, ampak ga je v mnogih še celo poživila in pospešila. Nova društva, nove organizacije, javne in zasebne so se ustanovile v dobrodelne namene. Žal, da je bilo to vprašanje pri nas, tržaških Slovenceh, kjer je tudi velikega narodnega pomena, pred vojsko popolnoma zanemarjeno. Kako veliko škodo smo imeli in imamo še danes od tega. V Trstu obstoje namreč razni dobrodelni zavodi, n. pr. veliki »Istituto dei poveri« (Institut za uboge), a ti so vsi italijanski. Slovenske sirote, ki pridejo v te zavode ne slišijo drugega kot samo laščino, obiskovati morajo laške šole in ni čudno, če v kratkem času ne le pozabijo svoj materni jezik, ampak se ga še celo

sramujejo. Samo ta »Istituto« nam je poitalijančil na stotine otrok. Pa ne le v tem »Istituto«, ki je odvisen od tržaškega magistrata, se nam narodno izgublja otroci, ampak to se vrši v katoliških dobrotelnih zavodih. Z ozirom na to, je dolžnost tržaških in istrskih Slovanov, da začno takoj s krepko akcijo. Prva naša zahteva bodi torej, da se v omenjenih dobrotelnih zavodih ne poitalijančujejo več naši slovenski otroci, zato naj se povsod ustanove po dva oddelka: slovenski in italijanski. Pri zavodih, ki imajo svoje notranje šole, naj se vpeljejo poleg italijanskih tudi slovenske, ali pa naj se vsaj dovoli slovenskim otrokom, da hodijo v slovenske šole. Bodimo v tem neizprosni. Zadosti je bilo tega potujčevanja na vseh koncih in krajih. Ali ni zadosti, da so srote izgubile očeta ali mater ali oba; ali naj izgube še materni jezik, ki je po besedah našega Slovska poleg vere največji zaklad, ki ga je treba gojiti in negovati, ne pa zatirati.

Z veseljem tudi javljamo, da se ustanavlja v Trstu društvo »Dobrotelnost«, katerega delovanje bo obsegalo vse pango karitativnega dela, posebno pa bo društvo skrbelo za slovenske invalide, za katere nihče ne skrbi, in pa za ustanovitev tako potrebne slovenske sirotišnice v Trstu. Pripravljalna dela za tako društvo so v tiru in upam, da bomo lahko v kratkem kaj več o tem poročali.

»Zveza Marijin Dom« je priredila v nedeljo 24. in v ponedeljek 25. marca v svoji dvorani »Mater Dolorosa«. Igra se je vršila obakrat pri raznorodni dvorani. V nedeljo je bil pri predstavi navzoč tudi prevz. gosp. škof dr. Karlin in mnogo drugih duhovnikov. Posameznih igralcev ne bomo pohvalno omenjali, rečemo le, da se je igralo tako dobro, da bi bili gospodje, ki se na take reči razumejo, kar presenečeni od krasnega proizvajanja. Čisti dohodek veselice je namenjen prihodnjemu slovenskemu sirotišču v Trstu.

Kmet in vojska.

Z dežele nam pišejo:

Vojna divja naprej. Mir z Rusijo in nameravani mir z Rumunijo ni rodil zaželjenega sadu. O miru ni govora. Ako ne poseže vmes kaka »vis major«, bo vojska trajala v nedoglednost. Priznati moramo, da je in bo zadala ta vojna skeleče rane vsem slojem v državi. Izvzeti moramo — kar se pa umeje samo po sebi — le nekrščene in krščene milijonarje in vojne liferante. Vsak stan trpi po svoje. A nihče nam ne bo mogel očitati, da pretiravamo, ali pišemo neresnico, ako trdimo, da trpi in nosi v tej vojni največje breme kmet. Zakaj? Državi ni dovolj, da vzame kmečki

hiši gospodarja, ženi moža, očetu sinove — ampak država vzame in po nekaterih krajih naravnost kruto in brez usmiljenja tudi to, kar pridelajo doma ostale žene, dekleta, stari in otroci. Žena, mati, katera nosi na eni strani v srcu žalost, potrlost, na drugi strani pa mora delati noč in dan — bolj kot nema živina — ta žena nima pravice, da razpolaga s tem, kar je pridelala njena žuljava in do smrti utrjena roka.

Država je pričela v svoji preveliki ljubezni do državljanov oznanjevati »blagovest« o maksimalnih cenah. Da se pa evangelij ljudi bolj prime, zato je izročila kontrolo nad njimi orožnikom in sodnikom, kateri vrše svojo nalogo v veliko zadovoljnost svojih višjih. Dan na dan beremo v časopisu razsodbe — pravzaprav obsodbe — v katerih razni možje posvetne pravice zapirajo in z denarnimi kaznimi obdačujejo naše kmečke žene. Zakaj? Ena je prodala par jajc mesto po 40 vin. po 50 vin. Deset vinarjev dražje, kot zapoveduje državni evangelij maksimalnih cen. Druga je zopet prodala 2 kili fižola za krono dražje kot bi smela, tretja je zahtevala za liter mleka cela dva vinarja nad maksimalno ceno, četrta je zahtevala za porcijo salate 11 vin. mesto samo 10 itd. itd. Zares strašne zločinke so te kmečke žene — oduhuinje prve vrste! Kakor mnoge druge vladne naredbe, tako je tudi evangelij maksimalnih cen modrost nad vse modrosti. Država je postavila maksimalne cene, samo za tiste stvari, katere pridelava kmet, za druge stvari, katerim je tekla zibelka v tovarnah mogočnih kapitalistov, ki polnijo svoje blagajne dan na dan s stotisočaki — za te stvari ni nobenih maksimalnih cen. Ali je resnica ali samo grdo brezvestno obrekovanje? Poglejmo! Pred vojsko je stalo n. pr. vretence sukanca 40—60 vin. — danes stane 30 do 35 K; pred vojsko je stal meter blaga za delavne moške hlače, takoj imenovani tajfelcagj, 1—1.60 K, danes pa 25—35 K; pred vojsko je stal navaden kmečki voz 100 K, danes najmanj 700 K; pred vojsko je stalo par podplatov 2 K, danes 40—50 K; pred vojsko je potreboval kmet, da je obul srednje veliko družino 80—100 K, danes mora imeti 1000—1500 kron.

Tisti imajo torej prav, ki trdijo, da veljajo maksimalne cene le za kmetijske pridelke, za drugo pa ne. In kakšne so te cene? V pojasnilo naj služi samo to: Naš kmet mora prodati reci in piši 100 kg pšenice, ali 300 kg krompirja, da kupi 1 samo vretence sukanca. Ali nam ne pove to dovolj? Ali ni ta govorica jasna in za vsakega lahko umljiva? Kaj hočemo več? Kaj ne kako prav imajo oni mestni gospodje — kako vestno ravnaajo oni sodniki, ki pre-

LISTEK.

Nevidni človek.

Angleški spisal H. G. Wells. — Prevel I. M. (Dali.)

»Je on tudi neviden?«
»Ne.«
»No, in?«
»Ali ne morem dobiti še nekaj jesti, predno ti povem vse to? Lačen sem — da me vse boli. In ti bi rad, da bi ti pravil cele zgodbe!«

Kemp je vstal. »Pa ti nisi streljal?« je vprašal.

»Ne jaz,« je dejal obiskovalec. »Nek trap, ki ga še videl nisem, je streljal tja vendan. Vse polno se jih je prestrašilo. Vsi so se prestrašili mene. Zlodej jih vzem! Pravim — rad bi še nekaj več jedel, Kemp.«
»Pogledam, če je še kaj spodaj,« je rekel Kemp. »Bojim se pa, da ni mnogo.«
Potem ko se je nevidni človek najedel — in snedel je silno veliko — je poprosil za smotko. Odgriznil je konec, predno je mogel Kemp najti nož, in je krepko zaklel, da se ji je zunanji list odmotal.

Čudno ga je bilo videti kaditi: usta in oči, žrelo mu je postalo vidno, kakor podobnih dim.

»Ta božji dar kadenja,« je rekel in živahno puhnil. »Srečen sem, da sem zadel nate, Kemp. Moraš mi pomagati. Pomisli, da sem ravno zdaj nate! V peklenjski stiski sem — kar zblaznel sem, mislim. Kaj sem vse doživljal! Pa bomo še storili marsikaj, da ti povem.«

Vzel je zopet whiskyja in sode. Kemp je vstal, se ozri okrog sebe in prinesel še eno kupico iz druge sobe.

»Sicer je blazno — pa mislim, da lahko pijem.«

»Nisi se dosti izpremenil, Kemp, v teh dvanajstih letih. Vi plavalasi ljudje se ne izpremenite tako hitro. Hladni in metodni . . . Moram ti povedati. Delala bova skupaj.«

»Ali kako se je vse to zgodilo?« je rekel Kemp, »in kako si postal takšen?«

»Pusti me za božjo voljo nekaj malo časa takole v miru kaditi, potem pa ti povem vse.«

Pa ta zgodba ni bila pripovedovana tisto noč. Nevidnega človeka je začela roka močno boleti; lotila se ga je mrzlica, bil je ves izmučen in glava se mu je venomer spominjala njegovega love dol po griču, pa borbe pri krčmi. Prišel je svojo zgodbo, a se zopet oddaljil od rje. Govoril je v odlomkih o Marvelu, kadil hitreje in glas mu je postal srdit. Kemp je skušal povzeti, kar je postal.

»Strah ga je bilo pred menoj — sem videl, da ga je bilo strah pred menoj,« je ponavljal nevidni človek večkrat. »Hotel mi je pobegniti — vedno se mi je umikal. Kakšen bedak sem bil!«

»Ta falot!«

»Bil sem ves divji. Ubil bi ga bil —«

»Kje pa si dobil denar? je naenkrat vprašal Kemp.

Nevidni človek je nekaj časa molčal.

»Danes ti ne morem povedati.«
Zdajci je zastokal in se sklonil naprej, podpirajoč si nevidno glavo z nevidnimi rokami.

»Kemp,« je rekel, »skoraj tri dni že nisem imel spanja, le eno uro sem malo zadremal. Spati moram pa kmalu.«

»Dobro, imej svojo sobo — imej to sobo.«

»Ali kako morem spati? Če zaspim — mi uide. El! Kaj pa zato?«

»Ali je rana od strele?« je vprašal Kemp.

»O, ne — samo praska in malo krvi. O Bog! Kako sem potreben spanja!«

»Zakaj pa ne greš spat?«

Nevidni človek je bil videti, kakor da je motril Kempa. »Ker imam posebno mrzljivo zoper to, da bi me ljudje prijeli,« je rekel počasi.

Kemp se je odpravil.

»Kakšen bedak sem!« je rekel nevidni človek in udaril močno po mizi; »sam sem te navdal s to mislijo!«

XVIII. Poglavje.

Nevidni človek spi.

Kakor je bil nevidni človek izmučen, utrujen in ranjen, se je vseno branil sprejeti Kempovo besedo, da bo spoštoval njegovo prostost. Pregledal je obe okni v spalnici, potegnil zastore gor in odprl polokna, da se prepriča o Kempovem zatrdilu, da je bilo mogoče pobegniti skozi nje. Zunaj je bila noč prav mirna in tiha in mlaj je zahajal nad planjavo. Nato je pregledal ključee od spalnice in od obeh vrat v napravljalnico, da se prepriča, da mu morejo tudi te zagotoviti prostost. Konečno je izjavil, da je zadovoljen. Obstal je na preprogi pred kamninom in Kemp je slišal glasove zdehanja.

»Žal mi je,« je rekel nevidni človek, »ako ti ne morem povedati že danes vsega, kar sem storil. Tako sem utrujen. Znamenito je to, to se ve da. Strašno je! Ali veruj mi, Kemp, vzlic tvojim dokazom današnjega jutra je docela mogoče. Naredil sem odkritje. Nameraval sem ga obdržati sam zase. A ni mogoče. Moram imeti družabnika. In ti . . . Take reči lahko izvršiva . . . Vendar jutri o tem, zakaj zdaj se počutim Kemp, kakor da moram spati ali na podiniti.«

ganjajo in kaznujejo one kmetice kot odeluhinje in krvopijke.

Relativno ima najmanj oproščencev ravno kmečki stan — to zlasti pri nas na Slovenskem. Zakaj? Naše kmetije so majhne, navadno merijo 30—150 oralov. Na taka posestva se vojaška uprava ne ozira. In moral je zapustiti svoj dom mož — oče šestih, sedmih otrok — edina delavna moč — in oditi k vojakom, drugje zopet moral ni oditi samo mož, oče, ampak z njim ali pa za njim še po 2—3 sinovi. Doma je ostala uboga žena in pa morda še par malih otročičev, ki so pa materi le v skrb in nadlego. Drugod so odšli zopet iz kmečke hiše po 2—3 sinovi. Kdo naj dela?

Naj bo za danes dovolj o kmečkem trpljenju. Kaj smo hoteli s tem doseči:

1. Javno povedati: kmet ni odeluh. Ako prodal kako stvar dražje kot hoče država, je vsled splošne draginje k temu prisiljen ali vsaj opravičen. Ali naj mar prodava vse po maksimalnih cenah in potem hodi bos in nag? Ali naj obdeluje svojo zemljo s praznimi rokami, brez motike, vozov in pluga?

2. Država mora ali maksimalne cene odpraviti, ali jih pa prilagoditi cenam tovarniških izdelkov. Prvo je mogoče — drugo pa pri nas ni izvedljivo. Bogati tovarnarji imajo preveč moči. Avstrijska mati še ni rodila ministra, ki bi se drznil stopiti tem ljudem na prste. Imajo pa tudi svojo zanesljivo in dobro oporo v gospodski zbornici, katera je menda edino le še zato tu, da brani interese velekapitalistov. Mi smo prepričani, da država ne bode v tem pogledu ničesar ukrenila in da bodo tovarniški izdelki tuaj poslej vsak dan dražji. Kaj tedaj, ako odpravi cene za kmečke pridelke? Posledica tega bo, da se bodo živila silno podražila — kako naj potem živi delavec, kako uradnik? A država, ki ima vso moč v rokah, ki danes razpolaga z milijardami — bi tudi tukaj lahko prihitela na pomoč. Kako pa? Kmet naj bi prodal svoje pridelke po cenah, ki so razmerne cenam tovarniških izdelkov — država pa naj bi to diferenco, pokrila iz svojih sredstev. To bi lahko storila in zadovoljen bi bil kmet, zadovoljen meščan, delavec, uradnik in obrtnik. Kako to izvesti, o tem razmišljati ni naša naloga ampak naloga onih, ki stoje na čelu državne uprave in ki nosijo tudi odgovornost pred ljudstvom.

3. Kazni za prekoračenje maksimalnih cen bi morale zadeti vse brez izjeme. Danes pa se kaznujejo najbolj kmetije, oni se ne znajo ogniti črki postave. Ostajajo pa brez kazni veliki vojni spekulanti. Če se morda bere tu in tam, da je bil ta ali oni obsojen, je ta kazen tako nizka in malenkostna, da meji na smešnost. Bogat podjetnik zasluži pri eni sami kupčiji, s katero je imel morda dela par ur — in blaga niti videle ni — hipno stotisočake. Slučajno ga kdo ovadi in sodnik ga kaznuje s par tisočaki. Kakšen pomen ima to? Plača rečimo globe 20.000 kron, ostanejo mu pa še stotisoči.

4. Vojaška oblast bi morala bolj upoštevati male kmetije in oprostiti vse samostojne kmečke posestnike. Vojak bi moral vedeti, da so male kmetije za državo veliko večjega pomena kot veleposestva. To je jasno pokazala sedanja vojska, še veliko bolj bo pokazala prihodnost. Kaj pomaga dobljena začasna zmaga, ako bodo pa uničeni kmečki domovi? Ali ni to bankrot države? Naši generali znajo delati dobre načrte — morda znajo spreno voditi

Kemp je stal sredi sobe in strmel v oblačilo brez glave. »Kakor vidim, te moram zapustiti,« je rekel. »Neverjetno je. Še dve, tri reči, ki bi se zgodile kakor ta in prevrnile vse moje domneve — bi me naredile blaznega. Vendar je resnica! Ali ti morem še s katero rečjo postreči?«

»Vošči mi samo lahko noč,« je rekel Griffin.

»Lahko noč,« je rekel Kemp in mu stresel nevidno roko. Odšel je postrani proti vratom.

Zdajci je stopil nočni plašč urno k njemu. »Ali razumi me!« je rekel nočni plašč. »Nobenega poskusa me zvezati ali ujeti! Sicer — — —«

Kempov obraz se je malo izpremenil. »Menim vendar, da sem ti dal besedo,« je dejal.

Kemp je narahlo zaprl vrata za seboj in takoj se je zavrtel ključ za njim. Ko je nato obstal s izrazom silnega začudenja na obrazu, je slišal hitre korake, ki so se približali vratom toaletne sobe, in tudi te so se zaklenile. Kemp se je udaril z roko po čelu. »Ali se mi sanja? Ali je svet znozel ali sem jaz?«

Zasmejal se je in položil roko na zaklenjena vrata. »Zaprta iz lastne sobe po očitni nezmislivosti!« je rekel.

Odšel je proti stopnicam, se obrnil in strmel v zaprta vrata. »Pa je resnica,« je rekel. Položil je prste na malo opraskani vrat. »Resnica, ki se ne da utajiti!«

»Vendar — — —«

Brezupno je zmajal z glavo, se obrnil in odšel doli.

(Dolaj)

čete, posestnik, ki pridno obdeluje svojo zemljo, ravno tako pomaga k vojnemu uspehom kot vojak s puško ali zemljevidom.

Pomoč malega posestnika je nujno potrebna državi. Ententa nas gospodarsko ne bo zmagala, to je jasno. A da nas ne zmagajo gospodarsko, v ta namen je treba skrbeti, da naše male kmetije ne propadejo.

Bitka na zahodu.

NEMSKO POROČILO.

Berlin, 30. marca. Zvečer. Uradno: Zahodno bojišče. Na bojišču severno od Somme se položaj ni izpremenil. Aytte smo izčistili od sovražnika. Med Sommo in Avro smo Angleže in Francoze, ki so jim prihiteli na pomoč, vrgli iz delov njih prednjih postojank in vzeli Beaucourt in Mezieres. Izjalovili so se napadi Francozov na Montdidier. Francozi so pričeli zdaj Laon rušiti; trajno ga obstreljujejo in so poškodovali katedralo. Poročnik Bongartz je sestrelil 32. in 33., poročnik Udet 22. sovražno letalo.

Z drugih bojišč nič novega.

Berlin, 30. marca. Zvečer. Naš napad med Sommo in Oiso je napredoval.

Berlin, 31. marca. Veliki glavni stan: Zahodno bojišče. Odbili smo na višinah zahodno od Ancre angleške protinapade.

Nove uspehe smo priborili z napadi med Sommo in Oiso. Na obeh straneh potoka Luce smo prebili najprednejše angleške črte, katere so francoski polki okrepili; z naskokom smo vzeli v dolini ležeče vasi Aubercourt, Hangard in Demuin, sovražnika smo vrgli, četudi je napadel z najkrepkejšim protinapadom, proti Moreulu in na gozdne višine, ki leže severno od njega. (Navedeni kraji leže približno 17 km jugozahodno od Amiens na cesti Noyon—Roye—Amiens.)

Med Moreuilom in Noyonom smo napadli nove francoske armadne zbornice, ki so jih razvrščali na pohodu.

Sovražnika smo severno od Montdidierja vrgli čez nižino Avre in Dona; z naskokom smo vzeli na zahodnem bregu ležeče višine. Francozi so zahodno od Montdidierja večkrat ponavljali protinapade na Fontaine sous Montdidier in na osvojeni Mesnil, njih protinapadi so se v krvi izjalovili. Zvečer smo z naskokom vzeli Fontaine; z žilavim bojem smo Mesnil držali. Čete, ki so napadale v črti od Montdidierja do Noyona so vrgle sovražnika iz njegovih iznova izkopanih jarkov čez Ansauvillers, Rollet in Hainvillers, Thiescourt in Ville. Močni protinapadi Francozov so se tudi tam izjalovili. Z naskokom smo vzeli utrdbo Renault, ki leži jugozahodno od Noyona in ki gospodari Oisi.

Z vseh strani bojne črte javljajo o najtežjih krvavih izgubah sovražnika.

Z drugih bojišč nič novega.

Berlin, 1. aprila. Uradno:

Zahodno bojišče. Na bojišču severno od Somme so zvečer boji s topovi in z minami zopet ožilevi.

Med potokom Luce in Avro smo napadali naprej in vzeli višine, ki leže severno od Moreuila. Težke so bile izgube Angležev in Francozov, ki so večkrat brez uspeha s protinapadi napadali. S krajnim sunkom na zahodnem bregu Avre smo zasedli gozd Arrachis.

Francoske divizije so tudi včeraj večkrat napadale, da zopet pridobijo izgubljene vasi in višine, ki leže zahodno od Montdidierja in med Donom in Matzom; napadi so se krvavo zrušili.

Število ujetnikov se je, odkar se bije bitka, z boji zadnjih dni zvišalo na nad 75.000 mož.

Z drugih bojišč nič novega.

Berlin, 1. zvečer. S francoskega bojišča nič novega.

Wolffovo poročilo.

Berlin, 30. marca. Wolff: Angleže so njih težke izgube prisilile, da so na nekaterih delih bojne črte vrgli v boj nadomestne čete in delavske oddelke. Trdo čutijo Angleži, da so izgubili toliko bojne blaga, ki je neprecenljive vrednosti; posebno ker so toliko težkih topov izgubili. Nemci so našli severno od Aubignyja mogočne zaloge streliva, avtomobilov, ki ki smo jih tam zaplenili z rdečimi granatami so pobarvani, vozimo sedaj po vseh cestah nemško strelivo. Nemško strelivo vozijo tudi lokomotive in železniški vozovi. Okolnosti, ker smo toliko takega dragocenega blaga zaplenili, dokazujejo, kako je bil sovražnik premagan.

Berlin, 30. marca. Wolff: V okolici Varfusse—Abeucourta je ujel nemški oddelek 500 mož: en brigadni in en polkovni poveljnik sta med njimi. Plen se je povišal na 100 lokomotiv, 500 železniških voz in eno napolnjeno skladišče streliva. — Potem ko smo 29. t. m. vzeli z naskokom Beaucourt in Mezieres, so napadali s protinapadi v gostih množicah, da vzamejo Nemcem vasi med Sommo in Avro; napadi so se z velikimi izgubami za sovražnika izjalovili. Francozi so istočasno zbirali pehoto in tanke vzhodno od Montdidierja na cesti. Učinkovit, nemški ogenj je tudi

tam že na zbirališčih v kali zadušil vsak napadalni poizkus.

Berlin, 30. marca. Wolff: Sovražni letalci so 28. marca metali bombe v mesto Luksenburg. Hiše so močno poškodovane; ubitih je 10 oseb.

Berlin, 30. marca. Wolff: Angleška armada, od katere ste že dve tretini zapleteni v težki poraz, posebno čuti visoko izgubo mrtvih, ranjenih in pogrešanih častnikov. Ujeli so jih precej: med 1266 ujetniki 34. divizije je bilo 45, med 1396 ujetniki 59. divizije 51, med 1396 ujetniki 5. divizije 46 častnikov in med 2730 ujetniki 6. divizije 97 častnikov. Zaplenjeni topovi še niso prišli; zdaj pa so jih 1100 našli; veliko nemških divizij je namreč angleške topove in kroglice precej v boju porabljal. Umevamo, zakaj kliče Anglija Francoze in Američane na pomoč.

Wolffovo poročilo.

Berlin, 1. zvečer. Južna napadalna armada trajno napreduje, njenih operacij nista zadnja dva deževna dneva nič ovirala. Krvavo so se izjalovili luti sovražni protisunki. Nemci trdno drže pred desnim krilom odsek Avre. Mostišča na zahodnem bregu potoka smo razširili. Nek nemški zbor je stal nekaj časa nasproti premoči 5 do 6 francoskih divizij, ki so s tanki in z močno artiljerijo ponovno brez uspeha napadale.

Angleško poročilo.

London, 29. marca. Vse naše postojanke severno od Somme smo držali. Sovražnik podnevi ni resno napadal. Težki boji so se južno od Somme bili. Naše čete so potisnili v črto Hamel—Marcave—Demuin, francoska črta se razteza južno od Demuina skozi Mezieres—Hamuville—Sinc—bernard—Gratibis naravnost proti zahodu od Montdidierja—Lassignyja. Francoska protiofenziva traja dalje. Nove francoske čete prihajajo. Francoska črta se vzhodno od Lassignyja ni izpremenila.

London, 30. marca. Uradno: Na britski bojni črti severno od Somme se razmere niso izpremenile. Južno od Somme smo naše postojanke držali. Južno od tam so Nemci podnevi ljuto napadali francosko bojno črto; posrečilo se jim je, da so zahodno od Avre in jugovzhodno od Montdidierja napredovali. Nemci so vzeli vasi Auvillers, Griviesnes, Cantigny, Mesnil, George la Monche in Avencourt. Vzhodno od Avencourta se silno bijejo; natančno položaj ni znan. Vreme se je spreminilo. Dežuje.

London, 31. marca. Bitka, ki je včeraj ponehala, je danes zjutraj zopet vzplamtela. Sovražnik je zopet ponavljal svoje brezuspešne napade, ki jih drago plačuje, tako pri Beiryu in Boyellesu, kakor tudi neposredno severno od Somme. Vse te napade, ki so jih nove močne čete izvajale, smo odbili s težkimi izgubami za sovražnika. Naše postojanke so ostale nepoškodovane. Nekaj mož smo ujeli. Silno obstreljevanje obrambnih postojank zahodno od Arrasa je spremljevalo omenjene napade. Južno od Somme in med njo in Avro so se boji vztrajno nadaljevali. Napadi in protinapadi so si sledili s kratkimi presledki. Sovražnik je danes zjutraj s silo udril v vas Demuin v dolini Luce, a zadržujemo ga na zahodni vaški meji.

London, 1. zjutraj. Uradno: Sovražnik je včeraj dvakrat napadel naše postojanke zahodno od Alberta. Sovražnik je južno od Somme nadaljeval svoje poskuse, da bi napredoval v dolinah Luce in Avre, a je le malo napredoval. Vrstili so se napadi in protinapadi včeraj popoldne in zvečer z menajočo se srečo. Pričakujemo, da se bodo tam boji nadaljevali. Pri Serri smo včeraj zaplenili 109 strojnih pušk.

Francosko poročilo.

Pariz, 29. marca. Uradno: Bitka je na fronti ob Oisi podnevi znatno ponehala. Nemci so napadali le posamezne kraje naše fronte, ki je vsak dan trdnjša, ker prihajajo vsak dan nova ojačenja. Naše čete so odbile vse nemške napade. Sovražni presenetljivi napadi na naše postojanke pri Badonvillerju, v gozdu Parroy in južno od Soppoisea so se izjalovili. Z drugih bojišč se nič ne poroča.

Pariz, 30. marca. Uradno: Bitka, ki se je unela v črto Morenil—Lassigny, se je bila bolj in manj silno cel dan in se je razširila na 60 km. Nemške čete so ponovno naskakovale naše črte, dasi jim je naš ogenj zadajal izgube. Naše čete so neprestano napadale s protinapadi in povsod zadržale sovražnika. Besno so se bili v pokrajini Onvillers—Le Plemont in Plessis le Roi; ti kraji so lastnika večkrat menjali. Dvema nemškima divizijama se je posrečilo, da sta se ustalili v Le Plemontu in v delu Plessis le Roi; a naše čete so ju s krepkim protinapadom vrgli vun. Naše topništvo je namerilo na nekaterih mestih strašen ogenj na množice napadalcev, ki so se morali precej ustaviti; v neredu so se valili nazaj; bojno polje je pokrito z mrlji. Sovražnik je izgubil še več kot prejšnji dan.

Pariz, 31. marca. Uradno: Sovražnik obstreljuje Pariz: ena oseba ubita, ena ranjena.

× × ×

Žene in matere, ki trepečejo strahu za svoje može, svoje sinove, molijo, iščejo tolažbe pri Bogu. Veliki teden se je zbiral svet in molil, jokal in prosil Križanega, naj prikrajša dni trpljenja. V neki pariški cerkvi se je zbralo na veliki petek veliko pobožnih duš. Molilo so. In iz daljave 120 km je priletela granata, zadela cerkev. 75 mrtvih, 90 ranjenih. Tudi veliko soboto so padale nemške granate v trdnjavo Pariz: 1 ubit, drugi ranjeni.

Bitka v Pikardiji se je bila čez veliko nočne praznike. Na veliki petek, dne 29. m. m., se položaj severno od reke Somme ni izpremenil. Nemci so med Sommo in Avro vrgli Angleže in Francoze, ki so prihiteli Angležem na pomoč, iz najprednejše postojanke in vzeli Beaucourt in Mezieres. Napadi Francozov na Montdidier so se izjalovili. Angleži so poročali, da so jih Nemci potisnili v črto Hamel—Marcave in Demuin in da se je raztezala 29 m. m. francoska črta od Montdidierja do Lassignyja.

Dne 30. m., veliko soboto, so odbili Nemci protinapade Angličan na višinah, ki se raztezajo zahodno od Avre. Na obeh straneh potoka Luce, ki se zahodno od Rosièresa izliva v Avro, so prebili najprednejše angleške črte, v katerih so se tudi francoski polki borili. Naskočili in vzeli so vasi Aubercourt, Hangard in Demuin. Angleže in Francoze so vrgli proti Moneueu. Nemci so torej napredovali na cesti Noyon, Roye, Amiens in so imeli na veliko soboto do Amiens še 17 km hoda. Severno od Montdidierja so vrgli Nemci sovražnika čez nižino potoka Don, ki teče skozi Montdidier in se izliva pri Pierrepontu v Avro. Bili so se zelo krvavi boji. Zvečer so Nemci z naskokom vzeli Fontaine in v hudem boju držali Mesnil. Nemci so napadli jarke, ki jih je izkopal sovražnik od Montdidierja do Noyona. — V nemškem poročilu z dne 31. m. m. navedeni kraji leže tako-le: Ansauvillers leži 15 km jugozahodno od Montdidierja, Hainvillers in Thiescourt 12 km zahodno od Noyona, Ville ob Oisi, 3 km jugozahodno od Noyona. Nemci so tudi vzeli utrdbo Renault, ki zapira cesto v Compiègne, o katerem mestu je rekel Clemenceau: če vzamejo Nemci Compiègne, si odpro pot v Pariz. Compiègne se morajo držati do zadnjega moža. — Vreme se je 30. m. m. izpremenilo. Deževalo je.

Medtem ko je bilo nekaj dni na bojišču severno od Somme precej mirno, so pričeli tam na veliko nedeljo zvečer zopet grometi topovi, tudi mine so metali. Med potokom Luce in Avro so Nemci napadali in vzeli višine, ki leže severno pred Mourelom; na zahodnem bregu Avre so vzeli gozd Arrachis. Med Donom in Matzom, ki se nad Compiègne izliva v Oiso, so francoske divizije napadale tiste vasi in višine, ki so jih Francozi na veliko soboto izgubili. Branili so pot v Compiègne in v Pariz, a napadali so brez uspeha. — Dopisnik haaškega »Handelsblada« je poročal, da je videl za fronto pri Verdunu zbrane velikanske množice čet, vsled česar bi nas novi nastop Nemcev na njih levem krilu čisto nič ne presenetil.

Odkar se bije bitka — pričela se je 21. marca 1918 — so ujeli Nemci nad 75 tisoč sovražnikov.

Včeraj se položaj na bojiščih ni spreminil.

× × ×

Arz o položaju v svetovni vojski.

Generalni polkovnik baron Arz je te dni časnikarjem o položaju svetovne vojske izjavil: Položaj ni bil za nas še nikdar tako ugoden, kakor je zdaj. Na vzhodu se je ponovil mir, Rusija je raztrgana in se ne more braniti. Napadalnemu duhu in žilavi vztrajnosti naših čet v obrambi se je posrečilo, da med Vzhodnim in Črnim morjem ni več strelskih jarkov. Prve vojaške sadove že na zahodni bojni črti žanjejo. Zmagali bomo, če hočemo in hoteli moramo, ker se sicer ne bo vojska nikdar končala ali pa slabo za nas.

Na vprašanje, če bo mogoče, ker je položaj monarhijo razbremenil, poslati še nadaljne najstarejše letnike domov, je Arz odgovoril:

Vojska je šele deloma končala. Pred vsem nam stoji v Italiji nasproti sovražnik, ki je sicer v 12. soški bitki izgubil precejšen del svojih 70. divizij, a je medtem s pomočjo zaveznikov nadomestil, kar je bilo sploh mogoče nadomestiti. Silovita preizkušnja moči s tem sovražnikom, ki hlepi po deželah, ne izostane. Na vzhodu in severovzhodu potrebujemo veliko zasebnih čet; dalje albanska fronta, intervencija v prijateljski Ukrajini, vojaško-gospodarska izpopolnitev vzhodne fronte in dejstvo, da so Francozi, Angleži in Američani ravno tako naši sovražniki kakor nemški in da mora ostati trajno v veljavi beseda grofa Czernina: »Mesto Strassburg je enako Trstu«.

Vojska se torej nadaljuje. Vse čile moramo imeti napete. Nobeno vojno vodstvo ne bi prevzelo odgovornosti, da bi v odločilnem trenutku vojske zmanjševalo izrabo ljudskih sil. Zahtev na domovnih

obdelovanje zemlje in za žetev, za začasno prepustitev delavnih moči, ne bomo prezirali, nasprotno: velevažno je ravno vsled našega sijajnega položaja na bojišču, da zaledje prebije. Doma se mora pomagati, ker hoče zmagati tudi dom.

Z ozirom na položaj na zahodu je izjavil: Državniki v Parizu, Londonu in v Washingtonu merijo že tri leta svoj govorčni bobneči ogenj na osredne velesile. Nemški meč jim je zdaj odgovoril. Nemške armade, katere vodi cesar, prodirajo po s krvjo napojenih tleh bojišča ob Sommi. Nemški udarci so razbili 50 kilometrov široki, rafinirano utrjeni obrambni pas. Rana naših sovražnikov na zahodu je že danes tako huda, da se ne more nikdar popolnoma zaceliti. Posebne vrste usoda se izpolnjuje, ko se nagiba h koncu četrti leto vojske. Tisti Angleži, ki so, da si zagotovo svojo večkratno moč števila in materiala, polagoma sklicali cel svet proti zvezi štirih, so bili tako poraženi, da si večjega poraza niti predstavljati ne moremo. Lagal bi, če bi rekel, da so me zadnji nemški uspehi posebno presenetili. Prepričan sem bil, da bodo zmagali.

Z ozirom na prehod od nepremične v premično vojsko je Arz rekel:

Skok iz strelskih jarkov, prehod k premični vojski kaže še bolj premoč nemškega vojskovanja. Anglija je bila sicer v stanu, da je, odkar traja vojska, podsestora število svojih divizij; angleški vojaki in poveljniki angleške stotnije si je v nekaterih mesecih pridobil tisto spretnost, ki jo zahteva vojska v postojankah in pri krajno omejenem napadu. Kadar so jim pa žične ograje nekaj kilometrov za fronto pretrgane in če se manevrirala na odprtem polju, takrat se šele poznata spretnost in izkušnost, ki se pridobita le v večletnem mirnem delu vojskovanja in temeljito izobraženim generalni štab. Iz tal je mogoče izkopati milijone borilcev, a niti delca voditeljev. To si predočimo, kadar presojamo položaj na zahodu. Nemški stotnije in bataljonski poveljniki stokrat prekaša angleškega, kar zagotavlja uspeh.

Z ozirom na sodelovanje našega topništva na zahodu je Arz rekel: Avstrijsko vojno silo zelo veseli, ker so avstrijske baterije slavno deležne zmaga na zahodu. Posebno naši zahodni sovražniki so gojili nekaj časa smešno nado, da bodo Avstrijo od nemškega zavezništva ločili. Na to so odgovorili naši topovi. Angleži ter Francozi in Američani so ravno tako naši sovražniki, kakor so Nemci Italijani in Srbi.

General Gallwitz o ofenzivi.

Haag, 30. Dopisnik »Handelsblada« na zahodni bojni črti je 30. t. m. pisal: Včeraj sem govoril z generalom Gallwitzem. Izjavil je med drugim: Sovražnik je premagan in gotovo izredno oslavljen. Pot, po kateri se je umikal, je pravi arzenal vojnega orodja, kar dokazuje, da umika ni pripravil. Ni poškodoval cest in veliko streliva smo našli, katerega ni razstrelil. General, ki je posebno v Rusiji večkrat zmagal in je takih prizorov navajen, je rekel, da ni še nikdar videl toliko blaga, posebno streliva nakopičenega. Rekel je, da so se Angleži posebno žilavo in junaško branili. Uspeh se je dosegel, ker so sovražnika presenetili. Angleži so sicer pričakovali velikega napada in sicer med 13. in 15. marcem. Ko je pa ta doba pretekla, so mislili, da so sedaj Nemci ofenzivo odgodili do aprila. Angleži so bili popolnoma presenečeni, ker so napadli Nemci po kratki pripravi s topovi in ne z bobnečim ognjem, kakršen je pri sovražnikih običajen. Na nekaterih točkah so osredotočili veliko topov, ki so nekaj ur uničujoče streljali. Pogled na sovražna mrtvaška polja je bil grozen. Dopisnik je videl na fronti pri Verdunu zbrane za bojno črto velikanske množice čet.

Pershing izročil Fochu ameriške čete.

Agence Havas: Vlada Združenih držav je pooblastila generala Pershinga, da sme vse čete v Franciji podrediti generalu Fochu. Dne 29. t. m. so se sestali na fronti general Petain, Clemenceau in mu-nicijski minister Loucheur. General Pershing se je predstavil generalu Fochu s sledečim nagovorom: Ameriški narod je počaščen, ker se sedanje bitke udeležuje. Zdej ni nobeno drugo vprašanje pere-če, kakor boj. Naša pehota, topništvo in letala: z vsemi našimi bojnimi sredstvi razpolagajte, kakor vam drago. Iz Združenih držav pridejo še druge čete, kolikor jih potrebujemo. Prišel sem nalašč sem, da vam povem: Ameriški narod je ponosen na to, ker se je udeleževal največje in najlepše bitke, kar jih pozna svetovna zgodovina.

Pariz, 31. Uradno. Francoska vlada je ugodila želji, ki jo je izrazil v imenu svoje vlade general Pershing, da se naj ameriške čete bore na strani francoskih in angleških čet v Pikardiji.

Lloyd George o položaju na bojišču.

London, 31. Lloyd George je objavil izjavo, v kateri pravi: Začetek je bil zelo kritičen, a razmere so se zdaj spremenile. Boj je šele v začetnem razvoju, ne more se reči, kako bo izpadel. Kabinet je od prvega dne v zvezi z velikim glavnim stanom in s francosko ter ameriško vlado. Generalu Fochu so poverili vodstvo vseh armad na zahodni bojni črti. Poleg tega koraka, ki so ga storili z ozirom na neposredne koristi trenutka, je potrebna še neka odredba, na katero so že dolgo časa mislili, če nastanejo take razmere, kakor so zdaj. Naj že izpade bitka kakorkoli, dežela se mora pripraviti na nadaljne žrtve, da si zagotovi končno zmago. Potrebne načrte kabinet skrbno pripravlja. Naznani jih, ko se zbere parlament.

London, 1. Reuter: Lloyd George je brzojavil ministrskim predsednikom Kanade, Avstralije, južne Afrike, Nove Zelandije in Nove Fundlandije, naj pošljejo ojačenja na bojišče. Do zadnjega moža morajo vreči na bojišče.

Clemenceau o položaju in o bitki.

Curij, 30. Švicarski listi poročajo iz Pariza: Clemenceau je v zadnji seji v armadni komisiji govoril odkrito o položaju. Odkrito je priznal, da so priborili Nemci v prvih šestih dneh bitke velike uspehe, posebno na jugu. Dobro se je držala severna bojna črta. Popolnega sovražnega navala med drugim tudi zato niso ustavili, ker ni bilo poveljstvo enotno in se je o tej zadevi z zavezniki odkrito razgovarjal in so se o tem vprašanju sporazumeli. Clemenceau je bil zelo resen, toda srčen.

Genf, 30. Clemenceau je izjavil v četrtek v armadnem odseku senata: Compiegne ne bo padlo. Vemo, če Compiegne pade, je Nemcem pot v Pariz odprta, do zadnjega francoskega vojaka bomo Compiegne branili.

Genf, 30. »Matin« in drugi listi še vedno resno sodijo o položaju, dasi je Clemenceau senatorjem in poslancem poročal, da pošiljajo ojačenja v odsek pri Montdidierju.

Foch generalisimus.

London, 30. marca. (K. u.) Morningpost poroča: Francoska in angleška vlada sta skupno s Highom sklenili, da bo sedanje operacije vodil kot generalisimus Foch.

Angleško časopisje.

Haag, 30. marca. »Daily Chronicle« in »Morning Post« sta zadovoljna, ker je po- višan Foch v vrhovnega poveljnika. — »Daily News« pa grajajo ta korak, ker bi bil moral prej govoriti parlament. — Angleško časopisje je danes optimistično. »Daily Telegraph« je pisal: Teden se končuje precej zadovoljivo, ker Nemci bolj počasi napredujejo in se sovražnik na več mestih brani. Anglija mora biti svojim hrabrim četam hvaležna. — »Times« so posebno zadovoljne, ker se poroča, da napadajo vedno nove divizije, ki jih vsled izgub zamenjavajo, kar zmanjšuje napadalno moč. Zadnja poročila o bojih dokazujejo, da Angleži krepko drže svoje postojanke, dasi jih silno napadajo.

Pariz, 31. marca. Agence Hawas: Po zadnjih poročilih bitka pri Sommi ponehava. Napadov ni več toliko, kolikor jih je bilo. Sovražnik gradi predvsem utrdbe, posebno v smeri proti Lassignyju.

Francozi zapuščajo Italijo.

Chiasso, 30. marca. (K. u.) Italijanska meja je še vedno zaprta. Časopisi poročajo, da so Francozi skoraj vse svoje čete umaknili iz Italije in da njih poveljnik general Fayolle že na zahodni bojni črti pove-ljuje.

Novi angleški pozivi.

Rotterdam, 30. marca. Pod orožje so v Angliji zopet nad 100.000 mož pozvali.

Pariz, 29. marca. Clemenceau je zapo-vedal poslance vsak dan o vojaškem položaju obveščati. Danes je v zbornici Clemenceau poslancem rekel: Danes ponoči sem zopet spal, in sicer spal dobro, kar se mi že več dni ni zgodilo. Sicer pa enotno vrhovno poveljstvo ne vzbuja le zanimanja, marveč zagotavlja srečen izid.

× × ×

Poškodovana pariška cerkev na veliki petek.

Pariz, 30. marca. (K. u.) Kroglja nemškega daljnostrelnega topa je včeraj popoldne zadela neko cerkev v mestu med božjo službo. Ubitih je 75, ranjenih pa 90 oseb. Ubit je tudi legacijski svetnik švicarskega poslanstva Strohl. Cerkev je ena kroglja že tudi na cvetno nedeljo zadela. Predsednik Poincaré, min. predsednik Clemenceau in pariški nadškof so obiskali cerkev in ranjence.

Pariz, 29. marca. (K. u.) Agence Havas: Ko je zbornica razpravljala o finančni postavi, se je poročalo, da je zadela nemška krogla cerkev. Nek poslanec je precej vstal in pozdravljaj žrtve. Nebeško in človeško pravičnost je klical na pomoč.

Daljnostrelni top.

Pariz, 30. marca. (K. u.) Agence Havas: Nemški daljnostrelni top je obstrelje-

val dalje Pariz. Včeraj je bilo ubitih 8 ljudi, 4 ženske so med njimi; ranjenih je 37 oseb, med njimi 9 žena in 7 otrok.

Tudi St. Denis in Versailles obstreljevani.

Lugano, 30. marca. Milanski listi poročajo, da so padale kroglice nemškega daljnostrelnega topa že tudi v St. Denis in v Versailles. Do četrtega jutraj je padlo v Pariz nad 400 krogelj.

× × ×

Letalci metali bombe v Švici.

Berlin, 30. marca. Wolff poroča: Ponoči od 23. na 24. marca je skupina letalcev, ki je preletela v smeri iz Belforta, metala bombe na okolico Pruntrut v Švici; odletela je nato proti severozahodu. Nemška vlada je dognala, da skupina ni bila nemška.

Boji z Italijani.

Avstrijsko poročilo.

Dunaj, 30. marca. Uradno: Na otoku Piave Papadoliju so naše varnostne čete odbile italijanski sunek. Na jugozahodu so se sploh živahneje borili.

Dunaj, 31. marca. Uradno:

V Italiji so se trajno živahno borili.

Dunaj, 1. aprila. Uradno:

Pri Spodnjem Piave, pri Asiagu in v kotlini Laghi smo odbili sunek sovražnih poizvedovalcev.

× × ×

Na italijanskem bojišču so se tudi veliki teden pričeli boriti. Naši so zasedli na tirolskih snežnikih tiste postojanke, ki so jih vsled zime prej izoraznili. Na veliki petek so naše čete vrgle Italijane z otoka Papadolija. Na veliki petek, veliko soboto in na velikonočno nedeljo so se sploh živahno borili. Podrobnosti o teh bojih še niso znane. Strategično se položaj ni spremenil, pač so pa Francozi in Angleži svoje pomočne čete iz Italije umaknili, ker jih potrebujejo v bitki v Pikardiji.

Poročilo vojnega tiskovnega stana.

Dunaj, 30. marca. Vojni tiskovni stan: Italijani so 29. marca zjutraj po pripravi s topovi napadli postojanke naših straž na otoku Piave Papadoliju. Sovražnika smo z velikimi izgubami zanj odbili.

Na snežnikih tirolske zahodne bojne črte smo že zasedli tiste postojanke, ki smo jih pozimi izpraznili. Letalci so dne 26. marca malo nastopali. Dne 27. in 28. marca smo izvedli z uspehom več poletov.

Dognali smo, da so od 27. t. m. na jugozahodni bojni črti letala z ameriški znaki. Poročniku Moerathu se je posrečilo prvi dan sestreliti ameriško letalo, drugo sovražno letalo so sestrelili naši topovi. Četovodja Balcareno in narednik Fejes sta dve ameriški letali sestrelila.

Italijansko poročilo.

Rim, 1. Uradno: Patulje so nastopale na Asiaski visoki planoti in ob spodnji Pavi. Na ostali fronti so tu in tam streljali.

Bobneči ogenj na italijanskem levem krilu.

Lugano, 30. marca. Italijani poročajo o silnem bobnečem ognju na levem krilu bojne črte. Bore se pri Pallarzi, ob Pavi in pri Montelli.

Albanija.

Rim, Uradno: V Albaniji se je ponoči od 30. na 31. marca podvzeti prese- netljivi napad na naše mostišče pri Čiflino. Jazisitu popolnoma izjalovil. Sovražnika smo z izgubami zanj odbili.

Nemško-ruski mir ratičiran.

Berlin, 30. marca. (K. u.) Wolff poroča: Državni tajnik baron von dem Busche in ruski posebni poslanik Petrov sta sinoči od osmih v zunanjem uradu zamenjala nemško in rusko potrjeno pogodbo glede na 3. marca v Brestu Litovskem sklenjen mir. Petrov, kateremu je moskovski kongres naročil izvesti ratifikacijo, od- potuje danes ponoči v Moskvo.

Iz Rusije.

Japonci v Sibiriji ne nastopijo.

London, 30. marca. »Daily Mail« po- roča 26. t. m. iz Tokia: Ministrski predsednik je izjavil, da je Japonska boljše- vikom prijazna in da v sedanjih razmerah ne misli na intervencijo z orožjem in na velike vo- jaške operacije v Sibiriji z namenom, da bi nemške sile odtegnila zahodni bojni črti.

Ljenin obolel. — Aleksejev prijet.

Petrograd, 29. marca. (K. u.) Reuter: Ljenin je obolel.

Petrograd, 29. marca. (K. u.) Večer- niki javljajo: Tiste kozaske čete, ki so ostale zveste četam sovjeta, so ob Donu ujele generala Aleksejeva.

O knezu Lichnowskem.

Bivši nemški veleposlanik v Londonu knez Lichnowsky je izdal spomenico, ki smo jo de- ma objavili in v kateri navaja prave vzroke svetovne vojske. Berlinski vseučiliški profesor dr. Brandl je nato v

Knez Maks Lichnowsky.

»Vossische Zeitung« priobčil naslednji spo- min na kneza Lichnowskega. Seveda mo- ramo imeti pred očmi, da v sedanjih raz- merah v tem listu tudi vseučiliški profe- sor ne sme hvaliti kneza Lichnowskega, zato si o tem spisu, ki je sicer prav za- nimiv, lahko vsakdo sam napravi pravo sodbo:

Približno eno leto pred izbruhom voj- ske, 1. julija 1913, sem na željo britske akademije znanosti v Londonu predaval. Akademija je pred kratkim začela prire- jati letne slavnostne govore na Shakes- peareja; prvi govor je imel francoski vele- poslanik v Washingtonu, Jusserand, pri- znan poznavalec staroangleške literature. Kot drugi je leta 1912. govoril neki Anglež, za leto 1913. je pa bil določen Nemec in sicer so naprosili mene. Izbral sem si za predmet: Shakespeare v Nemčiji.

Na predvečer predavanja so me na- prosili, naj takoj v začetku pozdravim nemškega veleposlanika in njegovo sopro- go z nagovorom »Your Excellency« (Vaše ekselence). Ko je bila slavnost, dvorana Royal Society napolnjena z nad 1000 po- slušalci, med njimi nenavadno veliko plem- enitav, in ko me je lord-kanceler peljal na oder, je častivredni predsednik sir A. W. Waw, s tiskanega lista prebral stavek: »Upali smo, da nas bosta nemški velepo- slanik in kneginja Lichnowska danes po- častila s svojo navzočnostjo, ali to upanje je bilo v zadnjem trenutku razočarano; sledile so še besede o literarnem in umet- niškem soglasju med dvema narodoma kot najboljša obramba proti »črni trobenti« vojske. Besedilo je bilo tiskano, odsotnost veleposlanika znana tedaj gotovo že dan poprej; zakaj so tedaj zahtevali, da ga po- zdramim? Ko je bilo predavanje končano, sem opazil, da sem stal med množico gro-fov, obmejnih grofov, lordov itd. kot še nikdar v svojem življenju; od nemškega poslanstva ni bilo nikogar.

Kakor hitro si se izkrcal na angleško obal, nisi mogel prezreti, da se dežela pripravlja na orožni pohod. Četa dečkov z zastavo in bobnom je šla v nedeljo dopol- dne skozi Eastchapel. V družinah si po- vsod čul govoriti o skavtih, ki so bili po- slani v tabor. Z entento je bila Angleška proti Franciji in Rusiji zavarovana; nevar- na je tedaj bila samo Nemčija. Vprašal sem par Angležev po razpoloženju; mi vsi ve- mo, so mi dejali, da gre proti Nemčiji, samo nemški poslanik tega ne ve.

Stvar mi ni dala miru. Par dni nisem vedel, kaj bi storil. Končno sem se odločil za obisk poslanika, ki ga prav nič nisem poznal. Pisal sem mu pismo, navedel svoj značaj in glej, 5. julija dopoldne ob 11. uri, sem smel stopiti v sprejemno dvorano po- slanika.

Videl sem kneza Lichnowskega prvič. Svež mož z živahnimi očmi, temperamen- ten; zelo ljubezno mi je ponudil cigareto. Mogel sem upati na odkrito besedo moža z možem. Prišel sem previdno z zahvalo, da je nameraval priti k mojemu preda- vanju.

»H kakemu predavanju?«

Povedal sem mu dan in pripomnil, da mu je bilo vabilo poslano 4 tedne prej, da se je akademija njegove udeležbe odkrito veselila in da sem jaz imel nalogo njega pozdraviti.

Poslanik je vzel v roke žepni koledar, listal v njem in dejal: »Nemogoče, jaz sem že tri tedne prej natančno za 1. julij na- povedal diner; tako je bilo nemogoče, da bi prišel k Vašemu predavanju.«

Sedaj sem umel postopanje gospodov na akademiji; ko so odsotnost poslanika tiskano opravičili, češ, da je »unavoidable« (nenadomestljiv), so podčrtali omalovaže- vanje svoje mirovne akcije. Tem drznejše sem pričel opozarjati na čudno razpolo- ženje, ki sem ga našel na Angleškem in ki me je napolnjevalo z strahom.

»Lahko ste brez skrbi,« je dejal knez. »Mi smo z Angleško v zelo dobrih prija- teljskih odnosih. Upam, da boste v pa- mesecih videli sadove tega.«

»Ali ta antipatija angleških književni- kov napram nemškemu slovstvu in antipa- tija angleške mladeži napram nemškemu jeziku! Še sinoči mi je zastopnik nemških študij na enem prvih angleških vseučilišč

pripovedoval, da na 3000 dijakov, ki uče francosčine ne pride niti 120, ki bi se učili nemščine. Že 10 do 15 let sem so mero-dajni krogi proti učenju nemščine.

»To pa ni res; nemščine se tu v deželi vedno bolj uče. Pač govornica.«

»Oprostite, visokost, to vse je ti-tkano.«

»Hvaležen bi Vam bil, če bi mi mogli preskrbeti en odtis.«

Ko sem se vrnil domov, sem ugotovil, da je nemška naselbina ta odtis poslaniku slovesno izročila kake štiri mesece prej.

Leto po tem razgovoru je Anglija Nemčiji napovedala vojno.

Politične novice.

+ **Shod S. L. S. v Starem trgu.** Na belo nedeljo 7. aprila bo v Starem trgu pri Ložu javni ljudski shod, katerega je sklicala »Kmetška zveza«. Poročala bosta državna poslanca dr. Lovro Pogačnik in Jožef Gostinčar o delu v državnem zboru in političnem položaju. Shod bo v dvorani »Konsumnega društva« popoldne ob 3. uri.

+ **Kmetška zveza za kamniško dekanijo** vabi na izredni občni zbor, ki se bo vršil dne 7. aprila 1918 popoldne ob 3. uri po litanih v Dobu. Dnevni red: 1. Sprememba pravil Kmetške zveze za kamniško politični okraj in sicer §§ 4, 10 in 22. 2. Slučajnost. Na tem občnem zboru se bo ustanovila Kmetška zveza za celi kamniški politični okraj. Zato se vrši namesto v Mengšu v Dobu, da se bodo lažje zbora udeležili kmetovalci in zaupniki iz moravške dekanije. Po občnem zboru bo govoril državni poslanec o političnem položaju. Vljudo vabi k udeležbi odbor Kmetške zveze.

+ **Shod v Rajhenburgu.** Poslanec dr. Benkovič bo imel na belo nedeljo, dne 7. aprila, po prvi sveti maši političen shod v Društvenem domu v Rajhenburgu.

+ **Velikonočno voščilo predsednika avstrijske poslanske zbornice.** Dr. Grof je pisal »Fremdenblattu«: Poslanska zbornica in armada zastopata avstrijske narode. Armada je v glavnih bojih z najtežjimi žrtvami storila svojo dolžnost nasproti cesarju in državi nad človeške moči. Naj tudi poslanska zbornica izpolni svojo dolžnost nasproti armadi in naj poskrbi za njene junake in njih svojce. — O prerojenju Avstrije. Grof ni govoril, a prišlo bo, ker more obstojati le Avstrija zadovoljnih narodov.

+ **Iz parlamenta.** Poslaniška zbornica sicer ne prične zborovati pred 20. aprilom, a v odsekih se napoveduje živahno življenje. Dne 3. aprila se zbore pododsek za dobavo blaga iz Ukrajine, 4. aprila davčna komisija gosposke zbornice, da razpravlja o vojni dokladah na direktne davke, dne 8. aprila zboruje sanitetna komisija gosposke zbornice, dne 9. aprila pa ustavna komisija in brambni osek gosposke zbornice. Poslanski zbornici najbrže predlože rudarsko novelo, davek na premož, postavo o delavni dolžnosti med vojsko in elektricitetno postavo. Trdi se, da namerava vlada že v aprilu zbornici predložiti proračun za leto 1918/19.

+ **Zasedanje delegacij.** »Prager Tagblatt« poroča, da državnega zbora najbrže ne bodo sklicali 16. aprila, kakor so nameravali, marveč 23. aprila, ker bodo tretji aprilov teden zborovale delegacije, katerim bo poročal Czernin o mirovni pogodbi z Ukrajino, Rusijo in Rumunijo.

+ **Skupni posvet o prehrani.** Danes zboruje na Dunaju skupen posvet o prehrani. Udeležil se ga bo tudi ogrski ministrski predsednik dr. pl. Wekerle z več ogrskimi ministri.

+ **Czerninov program.** »Arbeiter-Zeitung« izvaja med drugim: Grof Czernin se je vrnil na Dunaj z rumunskim mirom. Tretji mir se je sklenil, a marsikatera nada, ki je bila prejšnje čase združena z njim, je minila. Prehitro so marsikaj pozabili, kar so pod pritiskom javnosti objavili. Dne 19. januarja je obetal, da bo prostodušno vsak čas obvestil zastopnike ljudstva o mirovni pogodbi. List vprašuje, če si je Czernin izposloval pri preobratu v Brestu-Litovskem pritrldilo parlamenta in če je kaj povedal o miru, ki ga je v Bukareštu iskal. Govoril je kot ustavni minister, delal pa tako, kakor diplomat, ki se ne zaveda, da takrat, kadar se svet iznova urejuje, ne odločujejo zgolj »merodajni činitelji«. Še bolj žalostno je, ker so se reči drugače razvijale, kakor je Czernin obetal. Kje je sporazumni mir, ki ureja novi svetovni red? Kaj je z varnostmi proti revanšni vojski, kaj z mednarodnim nadzorstvom razorožbe, kaj z obveznim splošnim razsodiščem, kaj s preprečenjem bodočih gospodarske vojske? O vseh teh vzvišenih smotrih ni govoril kak pacifist, marveč Czernin v drugi polovici oktobra v Budimpešti. Ne trdimo, pravi navedeni list, da je Czernin svoje vzvišene smotre zatajil, a stoji pa le pred kupom črepanj svojih nazorov in pogramov, ker ni znal držati politike četverozveze v tisti erti, ki vodi do splošnega sporazuma.

+ **Samostojnost ogrske armade.** Nek budimpeštanski list je poročal, da je izdelal vojni minister, general dehote pl. Stö-

ger-Steiner načrte o samostojni ogrski armadi in jih poslal Wekerlu. »Magyar Tudonto« pa to poročilo po vesteh poučenih osebnostih dementira.

+ **Kongres čeških narodnih socialistov** je pričel 29. m. m. zborovati. Predsedoval je posl. Klofač. Navzočih je bilo 130 delegatov. Z večino glasov so odobrili poročilo o uvedenih korakih za združitev obeh socialističnih strank v enotno češko socialistično stranko. Na predlog delegata Somenidesa so sklenili resolucijo min. predsedniku, s katero protestirajo proti ustanovitvi posebnih gospodarskih ozemelj na škodo Pragi in drugim češkim mestom. Razpravljali so o novem programu stranke.

+ **Novi mestni predsednik Varšave.** Za mestnega predsednika Varšave je imenovan dosedanj župan inženir Peter Drzewiecki.

+ **»Hrvatski List«,** dnevnik, ki izhaja v Pulju in vneto brani hrvatske interese v Istri, je trdnjavski komisar Hohenbruck ustavil za 8 dni, t. j. od 30. marca do 6. aprila.

+ **Dr. Sylvester o narodnih avtonomijah.** Na shodu v Solnogradu dne 26. marca je državni poslanec dr. Sylvester med drugim izjavil, da stoji v vprašanju avtonomije na stališču, da se mora državna prerogativa pod vsakim pogojem vzdržati, ker bi sistem zveznih držav pomenil začetek razpada. Samoodločevalna pravica narodov, katero oznanja Wilson, ima v Avstriji mejo v samoodločevalni pravici drugih narodov, ki stanujejo skupaj na ozkem prostoru. Avstrija v današnji obliki, pri kateri ima tudi dinastija znaten interes, je mogoče samo pod nemškimi vodstvom. To pa še daleč ne pomenja zatiranja drugih narodov. Kar se tiče posebej jugoslovanskega vprašanja, se mora v prvi vrsti skrbeti za to, da nam ostane odprta pot v Trst.

+ **Pravica samoodločbe Korošcev.** Pod tem naslovom je napisal koroški državni poslanec Dobernig v »Freie Stimme« med drugim tudi tole: »Delitev dežel, ki je na severu potrebna, mora tu naložiti na najostrejši odpor. Mi Korošci moramo že sedaj izjaviti, da pomeni umetna omejitev med Nemci in Slovenci v deželi njeno raztrganje. Noben nemški Korošec neče o tem ničesar vedeti, še manj tisti merodajni del naših Slovencev (nemškutarjev, op. ur.), ki hoče ohraniti svoj zgodovinski in kulturni razvoj na dosednji varni poti in označuje vsako zablodo kot najtežjo škodo za samega sebe.« — Tako izjavlja Dobernig v imenu Nemcev in nemškutarjev. Koroški Slovenci so glede tega drugih misli.

+ **Židovstvo se je živahno zganilo,** odkar je glavno mesto Palestine v angleških rokah. Po padcu Jeruzalema se je obrnilo 25 raznih židovskih panog do angleške vlade, da bi se proglasila Palestina za nacionalno središče judovskega naroda. List »Times« priznava, da se glede tega vprašanja vrše pogajanja že več mesecev. Nemški Zionisti pa odklanjajo namero, da bi ententa odločevala o njih usodi, marveč hočejo, da Turčija posreduje. Po zmagi Angležev v Palestini je častital veliki angleški rabinec angleškemu kralju ter se mu zahvaljeval za pomenljivo izjavo angleške vlade, naj bi postala Palestina zopet nacionalna domovina judovskega ljudstva. Zanimivi so podatki židovskih listov, ki dokazujejo, da židovstvo ni bilo še nikdar tako številno, kot v današnjem času. Mesečnik »Der Jude« navaja številke, ki kažejo naraščaj židovstvo; po teh podatkih je bilo židovstvom 3. stoletja — dva milijona, koncem 7. stoletja tri milijone; do 17. stoletja je padlo njih število na poldrugi milijon. Koncem 18. stoletja jih je bilo že zopet tri milijone. Te številke so seveda le bolj površne. Točneje in zanesljiveje podatke za število vsega jugovskega prebivalstva so mogli židovski zgodovinarji sestaviti šele leta 1897., ko je Rusija vpeljala ljudsko štetje. Vseh skupaj jih je danes 13½ milijona. Če bodo tako napredovali, bo »obljubljena« dežela zanje mnogo premajhna.

+ **Vohunska razprava v Genovi.** Radi sporazuma s sovražnikom, veleizdaje, vohunstva in sabotaže so v Genovi obsodili na smrt ravnatelja elektrarne v Genovi Königsheima in Hefta in Genovčanko Vito Martin. Ženo italijanskega mornariškega častnika Frido Liebenthal so obsodili v 20letno prisilno delo, švicarja Ivana Locherja na 15letno in švicarja Hansa Sanelija na 10letno in delovodjo Huberja na 10letno prisilno delo.

+ **Vera v svetovni vojski.** Znani Ad. pl. Harnack je objavil članek, ki se peča z vero v svetovni vojski. Izvaja med drugim, da verska zavest v strelskih jarkih peša, a še bolj v zaledju. Z vojsko napreduje demokratičen pokret. Vera naj se ga ne boji. Katoliška cerkev ga je že pred vojsko gojila in se je okrepila. Katoličanstvo je pridobilo vsled razpada Rusije na Poljskem in v Litvi, mogoče pridobi tudi v Bolgariji.

+ **Clemenceau preprosti mirovni pogajanja.** »Neue Züricher Nachrichten« poročajo: Neka merodajna angleška oseb-

nost je izjavila: Anglija je bila pripravljena na mirovna pogajanja z Nemčijo, da se nemški ofenzivi izogne. Wilson je bil tudi za pogajanja. Clemenceau se je pa odločno branil in posrečilo se mu je, da je njegova obveljala.

+ **Proti grškemu kralju Konstantinu** so, kakor poroča Reuter iz Aten, uvedli sodnijsko postopanje.

Ljubljanska aprovizacija.

a **Krompir za I. okraj.** Stranke I. okr. prejmejo krompir v sredo, dne 3. t. mes., popoldne, in v četrtek, dne 4. t. m., pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: v sredo, dne 3. t. m., popoldne od 2. do 3. ure, števil. 1 do 120, od 3. do 4. ure števil. 121 do 240, od 4. do 5. ure števil. 241 do 360. V četrtek, dne 4. t. m., popoldne od 8. do 9. ure števil. 361 do 480, od 9. do 10. ure števil. 481 do 600, od 10. do 11. ure števil. 601 do 720, popoldne od 2. do 3. ure števil. 721 do 840, od 3. do 4. ure števil. 841 do 960, od 4. do 5. ure števil. 961 do konca. Vsaka oseba dobi 3 kg. kilogram stane 30 vin.

a **Krompir za II. okraj.** Stranke II. okraja prejmejo krompir v petek, dne 5. t. m., in v soboto, dne 6. t. m., pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: v petek, dne 5. t. m., popoldne od 8. do 9. ure števil. 1 do 120, od 9. do 10. ure števil. 121 do 240, od 10. do 11. ure števil. 241 do 360, popoldne od 2. do 3. ure števil. 361 do 480, od 3. do 4. ure števil. 481 do 600, od 4. do 5. ure števil. 601 do 720. V soboto, dne 6. t. m., popoldne od 8. do 9. ure števil. 721 do 840, od 9. do 10. ure števil. 841 do 960, od 10. do 11. ure števil. 961 do 1080, popoldne od 2. do 3. ure števil. 1080 do 1200, od 3. do 4. ure števil. 1201 do 1320, od 4. do 5. ure števil. 1321 do konca. Vsaka oseba dobi 3 kg. kilogram stane 30 vin.

a **Inozemsko meso.** Mestna aprovizacija bo oddajala jutri, v sredo, dne 3. t. m. in v četrtek, dne 4. t. m. popoldne od 7. do 9. ure inozemsko meso v cerkvi sv. Jožefa. Meso prve vrste stane 18 kron, II. vrste 16 kron.

a **Meso na rumene izkaznice C števil.** 1300 do konca. Stranke z rumenimi izkaznicami C števil. 1301 do konca prejmejo meso po normalni ceni v cerkvi sv. Jožefa v četrtek, dne 4. t. m. od 1. do 6. ure popoldne. Določen je ta-le red: od 1. do 2. ure števil. 1301 do 1460, od 2. do 3. ure števil. 1461 do 1620, od 3. do 4. ure števil. 1621 do 1780, od 4. do 5. ure števil. 1781 do 1940, od 5. do 6. ure števil. 1941 do 2100, od 6. do 7. ure števil. 2101 do 2260, od 7. do 8. ure števil. 2261 do 2420, od 8. do 9. ure števil. 2421 do 2580, od 9. do 10. ure števil. 2581 do 2740, od 10. do 11. ure števil. 2741 do konca.

a **Meso na zelene izkaznice B števil.** 1 do 1200. Stranke z zelenimi izkaznicami B števil. 1 do 1200 prejmejo meso po običajno znižanih cenah v četrtek, dne 4. t. m. popoldne od 1. do 6. ure na Poljanski cesti števil. 15. Določen je ta-le red: od 1. do 2. ure števil. 1 do 120, od 2. do 3. ure števil. 121 do 240, od 3. do 4. ure števil. 241 do 360, od 4. do 5. ure števil. 361 do 480, od 5. do 6. ure števil. 481 do 600, od 6. do 7. ure števil. 601 do 720, od 7. do 8. ure števil. 721 do 840, od 8. do 9. ure števil. 841 do 960, od 9. do 10. ure števil. 961 do 1080, od 10. do 11. ure števil. 1080 do 1200.

a **Meso za gostilničarje.** Gostilničarjem bo oddajala odslej dalje mestna aprovizacija po starih cenah le toliko mesa, za kolikor bodo predložili bele mesne izkaznice svojih gostov. Te izkaznice morajo izročiti v mestnem aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti števil. 13. I. nadstropje, najkasneje do 4. aprila t. l. do 12. ure popoldne. Gostilničarje opozarjamo, da pod nobenim pogojem ne prezo tega naročila, ker bodo že pri prihodnji razdelitvi mesa, ki se vrši v petek, dne 5. aprila, dobili le toliko mesa, za kolikor bodo predložili prej v pisarni bele izkaznice za meso.

a **Suho meso iz prekaževalnice kranjskega deželnega mesta za dobavo klavne živine** po mestni aprovizaciji razdeljevala v svoji prodajalni v Gosposki ulici na bele izkaznice za meso po sledečem redu: v sredo, dne 3. aprila 1918: od 8. do 10. ure popoldne števil. 600 do 700, od 10. do 12. ure popoldne števil. 700 do 800, od 3. do 5. ure popoldne števil. 800 do 900, od 5. do 6. ure popoldne števil. 900 do 1000; v četrtek, dne 4. aprila 1918: od 8. do 10. ure popoldne števil. 1000 do 1100, od 10. do 12. ure popoldne števil. 1100 do 1200, od 3. do 5. ure popoldne števil. 1200 do 1300, od 5. do 6. ure popoldne števil. 1300 do 1400; v petek, dne 5. aprila 1918: od 8. do 10. ure popoldne števil. 1400 do 1500, od 10. do 12. ure popoldne števil. 1500 do 1600, od 3. do 5. ure popoldne števil. 1600 do 1700, od 5. do 6. ure popoldne števil. 1700 do 1800. Za vsako osebo se dobi štiri kilograma, cene se povečajo v prodajalni.

Ljubljanske novice.

Ij **M. Marija Terezija Heidrich** †. V uršulinskem samostanu je danes, 2. aprila, ob 3. uri zjutraj po dolgem, mučnem, z zgledno udanostjo ožarjenem trpljenju odšla v velikonočno veselje večnosti velečastita gospa provincijalna prednica avstrijskih združenih uršulink M. Marija Terezija Heidrich v 78. letu svoje starosti in v 54. letu redovnih obljub. Izredno častna mesta, ki jih je blagopokojnici odkazala redovna pokorščina, pričajo o njenih zaslugah in krepostih. 16 let je bila vzgojiteljica samostanskih novink, 11 let lokalna, 12 let provincijalna prednica, vseskozi pa vzor-uršulinka.

Ij **Kaj je z deželnim muzejem?** Prejeli smo: O praznikih sem prišel iz Trsta po opravkih v Ljubljano. Ogledal bi si rad tudi deželni muzej, pa je zaprt. Kakor sem zvedel, je muzej zaprt že tri leta; zakaj, ne vem. Nevarnost italijanskega vpada je že davno odstranjena in bi se zato deželni muzej lahko zopet nanovo uredil in odprl za domače in potujoče občinstvo.

Ij **Elizabetni otroški bolnišnici** so nadalje darovali: Neimenovana 50 K, občina Zminec pri Škofji Loki 30 K; ga. Orehek iz Most 10 K; gđc. Zdešar 5 K; ga. Dermastja 10 K; župni urad v Kranju 50 kron. Vsem blagim dobrotnikom obilo Bog plačaj! Prihodnjic položimo kratek račun o delovanju zavoda l. 1917 in v prvem četrtletju tekočega leta. Nadaljne blagohotne darove sprejema vodstvo Elizabetne otroške bolnišnice v Ljubljani, Elizabetna ulica.

Ij **Umrli so v Ljubljani:** Filip Kotar, magistratni sluga v p., 76 let. — Anton Obreza, tapetnik, 57 let. — Ana Rigler, zasebnica, 80 let. — Fran Sušnik, dninar, 62 let. — Anton Svetik, posestnikov sin, 11 let. — Roman Nemeček, sin gimnastika, 7 tednov. — Josip Batistič, posestnik, 53 let. — Neža Slabe, bajtarjeva hči, 39 let. — Rozalija Bajda, žena pogrebne aranžerja, 50 let. — Franciška Žentuš, hči predelavca, 1 leto. — Franciška Babšek, tobačna delavka, 34 let. — Sesira Vincencija Kristina Sivec, usmiljenka, 33 let. — Anton Gorjup, kočar, 81 let.

Ij **Dar. G. Josip Zidar** je daroval, kakor običajno, mesečno vojaško nastanitveno pristojbino v dobrodelne namene.

Ij **Izgubil je v soboto šestletni Fran Slavič,** stanujoč na Tržaški cesti št. 38, 50 kron denarja, katerega je dobil kot predujem državne podpore ter ga nesel domov materi. Že z ozirom na to, ker je deček oče mobiliziran, mati, ki ima dva majhna otroka, je pa bolna in brez vseh sredstev, naj bi se pošteti najditelj uboge družine usmilil in prinesel denar na magistrat (ubožni oddelek) ali pa kar domov.

Primorske novice.

p **Begunci pozor!** »Osrednji odbor« opozarja: Dne 11. t. m. poteče rok za vlaganje prošnje za redne begunske podpore po § 6. begunskega zakona od 21. julija 1917 naprej in za naknadne podpore po § 9. do 500 kron za čas pred 21. julijem 1917. Neverjetna nevednost vlada še v mnogih begunskih naselbinah, zlasti po Nižjem Avstrijskem in Moravskem. Begunci še danes ne vedo, kaj jim tiče in pa kam se jim je obrniti. Enako je z vojaškimi podporami. Po naši cenitvi je država dolžna še veliko milijonov našim beguncem. Beguncev z juga (Primorsko in Tirolsko) je bilo 1. februarja: Lahov 117.528 (večinoma iz Trentina), Slovencev 66.660, Hrvatov 11.011, Nemcev 8917. Vseh beguncev pa 496.018, med temi še Ukrajincev 100.430, Poljakov 44.678, posebej Židov 143.349. Toliko jih namreč dobiva državno podporo ali žive v taboriščih. Ni so vsi oni, ki žive ob svojem.

p **Odlikovanje.** G. Alojzij Mučič, o kr. orož. stražmojster v p. v Borštvu pri Trstu je dobil srebrni križ s krono na traku hrabrostne svetinje.

p **Učiteljsko društvo za goriški okraj** bo imelo izvanredni občni zbor 4. aprila 1918 v Gorici pri Jelenu ob 10. uri popoldne. Dnevni red: Kruh!

p **13 vagonov poštnih zavrtkov z žilvili** so v zadnjem času zaplenili na Reki. Zavrtki so bili oddani na Hrvaškem in namenjeni, kakor pravijo, prekupčevalcem na Reki, ki potem živila za drag denar prodajajo naprej v Avstrijo.

p **Po 42 dkg zabele na mesec in osebo** bodo poslej razdeljevali na Reki. Med zabele se šteje tudi olje. Reška občina je na lasten račun izpitala 1270 prešičev, od katerih jih je doslej zaklala 800.

p **Težke posledice neprevidnosti.** V tržaškem tehničnem zavodu je te dni neki delavec iz neprevidnosti zlit škaf vode v žareče železo, ki je bruhnilo na vse strani in deset delavcev več ali manj težko očigalo.

p **Županstvo iz Vogerskega,** katere je bilo dosedaj v Zdenskivasi-Dobrepoljah na Dolenjskem, se je vrnilo na Vogersko pošta Prvačina.

p **Lokve.** Imamo spet staro pošto. Občni urad na Trnovem že pošljuje. Zve-

za je naravnost iz Gorice. Stari pismo-
ša Zane, ki je bil odlikovan za zvesto do-
stavljanje pisem, že hodi v spremstvu svo-
jega črnega čuvaja trikrat v tednu k nam.
Kdaj bo pa pošta odprta tudi za zavoje?

p Županstvo občine Banjšice sporoča
vsem občanarjem, ki so se zglasili za se-
mena in se do danes še niso vrnili na svoj
dom, da se takoj vrnemo ali pismeno
zglasijo pri tukajšnjem županstvu, ali pri-
dejo svoja polja obdelovati ali ne. Župan-
stvo je že dobilo nekaj semen, nekaj jih
pa še pričakuje, tako, da se bodo vsa po-
lja lahko obsejala. Polja, katerih lasni-
ki ne pridejo na svoj dom, namerava ob-
čina sama obdelati v prid aprovizaciji
občine.

**p Poprava kapucinske cerkve v Go-
rici** vrlo napreduje, kmalu ne bo več po-
znati, da je bila tako hudo poškodovana.
Tudi služba božja se redno vrši. Ob ne-
deljah in praznikih je ob 7. uri sv. maša s
slovensko pridigo, ob delavnikih pa sta
dve sv. maši, ena ob 6½ in ena ob 7. uri.
Kakor čujemo, pride po Veliki noči nam
že dolgo znani p. Marka v Gorico, zato bo
potem vsako nedeljo in praznik sv. maša
tudi ob 9. uri. Popoldanska služba božja
se bo vršila vsako nedeljo ob 4. uri pop.
Mestna šola se odprta dne 3. aprila v ur-
šulinskem samostanu. Poučevalo se bo v
slovenskem, nemškem in laškem jeziku.
Kateheza je poverjena katehetu p. Mar-
ku Fišer. Spovednice v tej nam tako pri-
ljubljeni cerkvi so vedno pridno obiskane.
Ker pater Linus ne more vseh zadovoljiti,
hodi sam prevz. knezoškof in še drugi
preč. gospodje pomagat.

p Iščejo se: Josip Gerbič, prapor-
ščak, I. Marsch-Comp., k. u. k. Spital
Knittelfeld; Alojzij Velušček iz Velendola,
k. u. k. L. Inf.-Reg. Nr. 19, Marsch-Baon,
Feldpost 17; Franc Bojt, Markiši, k. k.
Lir. 4 Baon, 15 Comp., Marinefeldpost
Pola; Ivan Filej, Markiši, k. u. k. Land-
str. Arb. Comp. 251/25, Feldpost 383; Fr.
Močilnik, Močila, k. k. Landstr. Reg. Nr.
27, 8 Comp.; Miha Velušček, k. k. Inf. R.
Nr. 97; Štefan Žnidaršič, Strmec, k. k.
Landstr. Reg. Nr. 27. — Kdor bi kaj ve-
del o navedenih, naj blagovoli pisati na
naslov g. Peter Bajt, davčni urad v Koba-
ridu.

Dnevne novice.

— Brezje na Gorenjskem. Presvetli
knezoškof ljubljanski bo opravil 9. aprila
t. l. kanonično vizitacijo romarske cerkve
na Brezjah. Pri tej priložnosti bo imel ob
7. uri tudi govor s sveto mašo. Ker se ob-
haja ta dan v brezjanski cerkvi tudi javno
češčenje Presv. Rešnjega Telesa, se okoli-
žani vljudno vabijo k obilni udeležbi.

— Iz D. M. v Polju. V šoli v Polju je
v noči od petka na soboto umrl laški ujet-
nik. Vzrok smrti je neznan. Truplo so pre-
peljali v mrtvašnico v Polju. — Lani na
veliko soboto smo imeli veliko dežja. Ljud-
ska govornica pravi: velike sobote dež njima
teka. V resnici smo imeli lani silno sušo.
Letos imamo lepo vreme. Bog daj, da bi bi-
la letina boljša kot lani. — Krompir je čas
saditi ali veliko ljudi toži, da niti semena
nimajo. Kje bomo dobili seme? Ako ne
bomo sadili in sejali, tudi ne bo žetve. Ča-
kajo nas še hujši časi. — V Zalogu se je
ustanovila nova orožniška postaja, obsto-
leča iz petih mož.

— Draginjske doklade vpokojenemu
učitelstvu. Deželni šolski svet je odredil,
da se izplačajo doklade za prvo polovico
leta 1918. v isti izmeri kakor lansko leto
vpokojenemu učiteljskemu osebju, ki je
stopilo v pokoj še pred 1. januarjem 1918.
Isto velja tudi za vdove in sirote učiteljev.
Za prvo četrtletje bodo izplačali draginjs-
ke doklade takoj, za ostalo dobo pa me-
sečno. Samoobsebi umljivo to ne velja za
Kranjsko, ampak za štajersko.

— Ustanovna občna skupščina gleda-
liškega konsorcijsa se vrši v sredo, dne 3.
aprila, ob 6. uri zvečer v posvetovalnici
mestnega magistrata.

— Zboljšanje kongrue. »Wiener Ztg.«
je objavila postavbe, s katerimi se povšaja
minimalni dohodki in pokojnine katoliških
dušnih pastirjev. — Postave veljajo
od 1. januarja 1918. Ker so pa ministrske
odredbe z 21. novembra 1917, drž. zak. št.
453 in 454 dovolile že duhovnikom doklade
za upravno leto 1917-18, se bodo te doklade
z zneski, ki odpadejo za čas od 1. janu-
arja 1918 do 30. junija 1918, odtegnile od
vvišanja, ki gre po novi postavi.

— Čedne razmere pri južni železnici.
Prejeli smo: Veliko nedeljo sem se vozil
proti Trstu. Na Borovnici sem čul spre-
vodka, ki je trikrat zaporedoma zakli-
al: »Franz dorf«, a Borovnice ni omenil.
Prasal sem ga: »Kje pa je ostala Borov-
nica?« — Surovo je odvrnil: »Naj bo, kjer
Ko sem ga opozoril, da se vozimo po
ški zemlji in da predpisi določajo,
morajo tu postaje izklicavati tudi v
nem jeziku, je prezirljivo odvrnil:
to mar! Saj ni nihče notri ostal.«
vlak je bil zaposlen tudi spre-
ne zna niti besedice slovenski.
oral v nekem slučaju svojega

tovariša, da mu je tolmačil. Ta mu je čisto
prav rekel: »Zadnji čas je, da se naučiš
slovenski, saj si že dovolj dolgo pri želez-
nici. Jaz ti ne bom vedno igral vloge tol-
mača.« — Ko sem pozneje to omenil ne-
kemu železničarju, mi je dejal, da to ni ni-
čudnega. Slovenske železničarje so odpo-
klicali ali k vojakom ali pa v tuje kraje,
po slovenskih deželah pa vozijo sedaj
skoro izključno sami zagrizeni nemški-
tarji ali pa pristni Nemci. — Ko smo se
pripeljali v St. Peter, so tam na reški vlak
prestopali sami Nemci. Kajti sprevodniki
so klicali: »St. Peter in Krain. Nach Fiu-
me—Abbazia umsteigen!« O slovensčini
ni bilo ne duha ne sluha. — Res, daleč
smo prišli. Če bo šlo tako naprej, se ne
bomo nič čudili, ako bodo v doglednem
času izklicavali sprevodniki južne želez-
nice mesto Rakek pri Cerknici: »Krebslein
bei Krepiendorf«.

— Za najemnike. V volikih mestih je
sedanja vojna s priselitvijo množstvenih
beguncev, s koncentriranjem velikih voja-
ških poveljstev in z nastajanjem novih
uradov in obratov povzročila pomanjkanje
stanovanj, katero so hišni posestniki iz-
rabljali v zvišanje najemnin. Vlada je še
pred sestankom državnega zbora izdala
naredbo, ki naj bi odpravila temu izkori-
ščanju gospodarsko slabost S to naredbo
določeno varstvo pa se je izkazalo neza-
dostno in zato je vlada na podlagi poobla-
stitvenega zakona z dne 24. julija 1917,
drž. zak. št. 307 izdala v varstvo najemni-
kov novo naredbo. To je naredba z dne
20. januarja 1917, drž. zak. št. 21, ki velja
za vso Avstrijo in ki je stopila v veljavo
z dnem razglasitve, to je 22. januarja 1918.
Koristi najemnikov hoče varovati v glav-
nem na dvojen način, prvič s prepovedjo
neupravičenega zvišanja najemnine in pa
drugič z omejitvijo odpovedne pravice. V
prvem oziru določa, da se najemnikom,
katerih najemnina ne prekorači določene-
ga zneska, sme zvišati najemnina le v po-
sebnih, natančno določenih slučajih. Taki
slučaji so, ako so se hišnemu lastniku po
začetku te vojne zvišali vzdrževalni in
upravni stroški, javne davščine (ne pa pre-
nehanje davčnih olajšav) in obresti od hi-
poteke, ki so na hiši. Pa tudi v teh slučajih
mora biti zvišanje najemnine v primernem
razmerju z zvišanjem gori navedenih go-
spodarjev izdatkov. Ako je bila najem-
nina po začetku vojske znižana, se jo sme
zvišati na prejšnji znesek. To pa ne velja
za najemnike, ki dobivajo državne pod-
pore, ako bi zvišanje ogrozilo njihovo
vzdrževanje. Zvišanja, ki ne odgovarjajo
gornjim določbam, so neveljavna; tudi pro-
stovoljna višja plačila se smejo z obrestmi
vred zahtevati nazaj. Ta pravica zastara
v treh letih. Glede omejitve odpovedne
pravice določa naredba, da sme lastnik na-
jemno pogodbo odpovedati le iz tehničnih
vzrokov. Taki so, ako je najemnik ostal
dolžan najemnino, ako se v hiši slabo ob-
naša ali pa najete prostore poškoduje, ali
pa, če hoče gospodar hišo prezidati; nade-
lje ako gospodar najete prostore nujno
zase potrebuje in bi sicer trpel občutno
škodo. Te razloge mora gospodar doka-
zati. Za mesta z več nego 20.000 prebi-
valci se morajo ustanoviti najemni uradi.
Prestopki, zlasti neresnične ali nepopolne
navedbe se kaznujejo policijskim potom z
globami do 20.000 K ali z zaporom do šest
mesecev.

— Izboljšanje preskrbnin vojakom in
njih svojcem. Državni zakonik je objavil
postavbo, s katero se tistim vojakom v
stanju moštva, če so dobili v sedanjih vojski
invalidno podporo, podeli izboljšanje letno
v znesku od 360 do 1080 kron. Svoji ti-
stih vojakov, ki so jih vzdrževali, dobe letno
360 do 720 kron.

— Nerazumljivo. Z ozirom na pomanj-
kanje živeža je bilo svoj čas razglašeno,
da sme vsaka stranka nesti s seboj do 10
kilogramov živeža. To pa pogosto ne drži.
Naredba sicer ni bila preklicana, toda pri-
pete se slučaj, ko preišče (Bog vé na
kakšno inicijativo) orožništvo vlake in
ubogim ljudem vse zapleni, kar so si s
težkim trudom in velikimi stroški preskr-
beli, da nasitijo doma vsaj za par dni
lačne želodce svojih; posebno imajo to
srečo ljudje, ki pridejo iz Ljubljane, za iz-
ven Kranjske pa menda to ni tako strogo.
Le domačin naj pogine! Tu se pač ni tre-
ba bati, da bi ljudje po deželi toliko od-
dali, da bi potem sami stradali, če pa sami
sebi iz usmiljenja nekoliko pritrjajo, men-
da vendar tega ne bi imela pravice pre-
povedovati nobena oblast, niti zabranje-
vati orožništvo. — Vsekako je nerazum-
ljivo in značilno, kako podrejene oblasti
vrše svojo dolžnost napram odredbam
višjih, kadar je to v interesu lačnih.

— Pri Sv. Gregorju priredi slov. kat.
izobraževalno društvo na belo nedeljo dve
predstavi v dvorani »Gregorskega doma«.
Dekleta Marijine družbe bodo uprizorile
tridejansko veseligo »Prisiljen stan je za-
ničevan«; fantje Orli pa šaloigro v treh
dejanjih »Čevljare«. Najpriazneje so povab-
ljeni tudi sosedje! Začetek ob 3. popoldne.

— Umrl je na Gumniščih, župnija
Šmarje pri Ljubljani, daleč naokoli poznani
posestnik Franc Erjavec, p. d. Furma-

nov oče. Bil je več let cerkveni ključar
odnotne podružnice, obč. svetovalec ter
zelo vzoren gospodar in skrben družinski
oče. Nekaj pred smrtjo je še zvedel, da se
njegov sin Franc vrača iz ruskega ujet-
ništva.

— Odlikovanja. V drugi je dobil vo-
jaški zaslužni križec 3. vrste z vojno de-
koracijo in z meči stotnik 70. pp. Karel
Zurek. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste
z vojno dekoracijo in z meči so dobili: po-
ročnika 20. lov. baona Franc Ferjančič in
Božidar Juras, stotnik 8. težkega polj. top.
p. Hugon Leskovic. — Najvišje pohvalno
priznanje z meči so dobili: nadporočnik 22.
polj. top. p. Josip Bricej, nadporočnik 28.
polj. top. p. Vladimir Jezovšek, poročnik
87. pp. Karel Jagodič, poročnik 8. pp. Ivan
Jocič, vojaški podživnozdavnik 3. tren.
baona Lovrenc Tepina in poročnik 87. pp.
Stanko Kozak. — Zlat zaslužni križec s
krono na traku hrabrostne svetinje z meči
je dobil vojaški podživnozdavnik 3. tren.
baona dr. vet. Franc Zaverinik. — Zlato
hrabrostno svetinjo je dobil pešec 17. pp.
Bilban Vinko. — Srebrno hrabrostno sve-
tinjo 1. vrste je dobil desentnik 6. težkega
polj. top. p. Cenčič Anton.

— Deželna poslovalnica za oblačila
za Kranjsko. Poslovalnica je šele v zad-
njem času dokončala ogromna priprav-
ljalna dela v smislu ministrske naredbe z
dne 21. septembra 1917, št. 383 in z dne
13. decembra 1917, št. 428 (uredba izdajanj
izkaznic za blago, obleko in čevlje). Ustan-
ovilo se je dosedaj 32 presojevalnic za iz-
dajanje izkaznic; že pri tej ustanovitvi je
bilo mnogo težkoč vled pomanjkanja spo-
sobnih moči. Ustanovile so se tudi preso-
jevalne komisije, ki bodo odločale o proš-
njah za izkaznice za ceneje blago (ljudsko
blago na izkaznice A). Odbor deželne po-
slovalnice je pričel z delovanjem koncem
oktobra 1917. Pribiti se mora, da ni imel
ne vinarja kapitala, ne kredita in da je
moral takorekoč na lasten riziko plačevati
prve pošiljke blaga, ki so bile do zad-
njega časa tako majhne, da se sploh ni iz-
plačalo pričeti z razprodajanjem. Vzrok
zakasnelim pošiljkatv iz central so pač
splošne prometne ovire, pod katerimi je
trpelo celo javno življenje. Kljub vsem tem
težavam in tehničnim oviram je Kranjska
deželna poslovalnica četrti izmed 16, ki
prične z razdeljevanjem blaga na kate-
gorijo A. Dosedaj so pričele z razpošiljanjem
samo one poslovalnice, ki so v bližini bla-
govnih central. Vsaka deželna poslovalnica
dobi na razpolago že vnaprej določeno
kvoto blaga, ki se ji sukcesivno pošilja. Ni
se torej bati, da bi del te kvote odpadel,
če se prejšnje blago preje ne razproda.
Tekom prihodnjih dni se bo nakazalo 33.000
vitlov sukanca za celo Kranjsko deželo
in koncem meseca aprila se odda v raz-
prodajo prvi blok ljudskega blaga za ka-
tegorijo A.

— Nemški dnevnik prične izdajati v
Zagrebu stranka prava. Nekaj njenih pri-
stašev je zbralo pol milijona kron in usta-
novilo delniško društvo.

— Za narodni dar hrvatskemu pesni-
ku Ivi Vojnoviću so nabrali 150.000 K.

— Mažarski vojaki na Sušaku in Re-
ki. »Primorske Novine« poročajo, da pri-
de na Sušak 500, na Reko pa 1000 ma-
žarskih vojakov.

— Umrla je 28. marca na graški kli-
niki gospa Elizabeta Nerat, soproga šol-
skega ravnatelja v p. Mihaela Nerata.
Truplo so prepeljali v Maribor.

— Spodnještajersko okrožje nemške-
ga »Schulvereina« je imelo 23. marca sejo
širšega okrožnega vodstva (Gauleitung).
Na tej seji je zastopnik centrale dr. Baum
poročal, da je imel »Schulverein« dohod-
kov: leta 1913. 1.400.722 K, leta 1914.
1.160.106 K, leta 1915. 1.175.685 K, leta
1916. 1.200.229 K in leta 1917. 1.291.500
kron. Vojnopoštna darila so znašala 125
tisoč K. — Seveda so o o tej priliki tudi
prav pridno zabavljali proti Slovincem.

— Jubilej Narodnega divadla v Pragi.
Dne 16. majnika 1868. so položili v Pragi
temeljni kamen Narodnega divadla. Pet-
desetletnico bodo slovesno praznovali.
Ustanovili so slavnostni odbor pod pred-
sedstvom dr. Karla Kramarja, ki je izdal v
ta namen plamteč oklic.

— Našla se je pretekli teden v nekem
vlaklu na progi Ljubljana — Trst škatlja, v
kateri je nekaj palm, nadalje nemška ma-
na knjiga, v kateri je več podobic s sloven-
skimi napisi. Stvar gotovo pripada kakšni
redovnici. Če je dotični osebi kaj za ome-
njene stvari, naj se obrne na naslov: Lo-
vro Kos, kaplan v Rojnu, Trst.

— Kranjskemu deželnemu društvu za
vojaške vdove in sirote so darovali gosp.
deželni glavar dr. Ivan Šusteršič in sopro-
ga 200 kron, gospod podpolkovnik Ivan
Kramaršič (2. darilo) 40 kron, gosp. Ni-
kolaj vitez pl. Gutmannsthal grajščak na
gradu Dvor 1000 kron ter gospod in gospa
Jos. Kosler 100 kron.

— Ravnatelj češke banke Union ob-
sojen. Dunajsko deželno sodišče je obsod-
ilo ravnatelja češke Union-banke v en
mesečni strogi zapor in na 6000 K denar-
ne globe, trgovca Lazarja Weisselberger-

ja pa v šesttedenski strogi zapor in na
12.000 K denarne globe. Moža sta zagre-
šila navijanje cen. Nameravala sta usta-
noviti prodajalno centralo za les tako, da
bi se posestniki gozdov kartelirali. Slo ji-
ma je za to, da bi bila povišala cene lesu
in da bi bila češka Union-banka monopo-
lizirala trgovino z lesom.

— Singer & Co. Pišejo nam: Angle-
ško-amerikanska družba Singer & Co. je
v teku zadnjega časa razpustila vse svoje
filijalke in lokale zaprla, se po francosko
poslovala od svojih odjemalcev in tiho od-
šla. Ta tuja družba Singer je ob enem svoja
mnoga leta zvesto službujoče nastavljenice
vrgla na cesto brez najmanjše odpravnine
in to v najslabšem času. To je tisto osobe,
ki je družbi prejšnja leta z agitiranjem od
kljuke do kljuke pripomoglo do milijonov
dobička. Sedaj nima vinarja zanje.

— Rdeči križ. Okrajno zastopstvo v
okrožju ljubljanske c. kr. okrajne sodnije
ležečih občin darovalo je Rdečemu križu
500 kron, za kar se mu izreka najtoplejša
zahvala.

— Za slovenske oslepele vojaške je
daroval Aleš Mežan iz Suhadol potom na-
šega upravnništva 34 kron.

Narodno gospodarstvo.

g Južna železnica. Kakor poroča »In-
formation« je imel pretekli teden upravni
svet južne železnice sejo. Ob tej priliki
je poročal generalni ravnatelj dr. pl. Weber
o gospodarskem stanju južne železnice.
Južna železnica izkazuje — prvič v vojni
— za mesec prosinca 1918 17.780.000 K
dohodkov. To je za 2.954.000 K več kakor
v prosincu 1917.

g Predračunavanje najvišjih cen za plo-
čevino in pločevinasto blago. Vsled mini-
strske naredbe z dne 8. februarja 1918 št.
71 drž. zak. so najvišje cene predračuna-
ne. Ceniki se morajo priklopiti cenikom
prejšnjih tozadevnih najvišjih cen in mo-
rajo biti v vsaki trgovini občinstvu na vpo-
gled. Trgovci morajo priti, odnosno sami
poslati ponje na mestni magistrat, bivša
Galletova hiša, I. nadstropje, soba št. 3.

»Šmarnice« za leto 1918 so pravkar
izšle. Knjižico je spisal znani govornik
dr. Jerše pod naslovom »Lavretan-
ske šmarnice«. Cena še ni končno-
veljavno določena, utegne pa biti K 5.—
za lično vezan izvod.

Knjiga »Vojska na Balkanu«, spisala
profesorja dr. V. Sarabon in A. Sušnik, ki
je bila več let prepovedana, se zopet do-
bi. Cena za broširani izvod K 7.15, elegan-
tno vezan K 11.—

Obe knjigi se dobijo v Katoliški
bukvarni v Ljubljani.

Potrti neizmerno žalosti nazna-
njamo vsem sorodnikom, prijateljem
in znancom, da je naš iskrenoljub-
ljeni sin, brat, stric, gospod

Franc Sinkovec

dne 1. aprila t. l. ob 4. uri zjutraj,
po dolgi mučni bolezni, v mladosti
22 let, mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb nepozabnega pokojnika
bo v četrtek, 4. t. m. ob 2. uri popol.
iz deželne bolnice na pokopališče
k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 2. aprila 1918.

Neža Sinkovec, mati.
Josip, Ludovik, Stanko, bratje.
Marija Šorn, Zinka Deesov rojeni
Sinkovec, sestre.
Josip Šorn, Adalbert Deesov, svaka.

HLAPEC

H KONJEM DOBI STALNO SLUŽBO. Nastop po
dogovoru. Kje, pove uprava lista pod števil. 1007.

Podpisana naznanjam vsem sorod-
nikom, znancom in prijateljem, da je
naša dobra teta

Apolonija Kobal

posestnica

dne 30. aprila, na Veliko soboto po-
polne z Bogom spravljena boguvdano
umrla in da smo jo na Velikonočni po-
nedeljek popoldne pokopali.

Coreniji Logatec, 1. aprila 1918.

FANY KOBAL.

Tužnim srcem javljamo vsem soradnikom, znanec in prijatelj, da se je na velikonočni ponedeljek v starosti 78 let z Bogom spravljena preselila v boljše domovino naša mati, stara mati, sva-kinja, teta, gospa

Marija Globelnik roj. Parkelj

Pogreb predrage pokojnice bude v sredo, dne 3. aprila ob 2. uri popoldne iz Bršljina v Prečno pri Novem mestu.

Priporočamo jo v pobožno molitev. Bršljina, 1. aprila 1918.

Franc, Jožef, Anton, Leopold Globelnik, sinovi. — Marija por. Lilijs, Jožefa Globelnik, hčeri. — Alojzij Lilijs (v francoskem ujetništvu), svak.

Zahvala.

Povodom nenadne izgube naše iskreno ljubljene hčerke, sestre, tete, sestrične, gospodične

Ivane Novak

izrekamo tem potom svojo prisrčno in najiskrenejšo zahvalo.

Posebna zahvala bodi izrečena vsem, osobito častiti duhovščini in Marijini družbi, ki so jo v tako mnogobrojnem številu spremili na zadnji poti.

Najlepša zahvala še gg. pevkam Marijine družbe za pretresujoče žalostinke v cerkvi in na pokopališču.

Trebnje, 28. marca 1918.

Zalujoči rodbini:
Novak in Renčel.

Kupi se v Ljubljani **lepa vila**

Ponudbe pod »Lepa lega« na upravništvo »Slovenca«.

SODE za vino in zelle

kupimo vsako množino. — Obširne ponudbe na poštni predal 49, Gradec.

Prodajalka

večja specerijske stroke, išče službe v mestu ali na deželi. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Prodajalka št. 1076.«

Išče se za zasebno hišo

kuharica in sobarica perica

za dva dneva v tednu. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1075.

Kupim **trgovsko hišo**

v celim inventarjem in tudi nekaj posestva zraven; kupim tudi večji gozd do 100 oralov ter prosim ponudbe z navedbo cene in natančnim opisom. — Naslov pove upravništvo lista pod št. 1067.

Pridnega **pomagača**

če tudi nekoliko invalid, sprejme takoj **MATEJ BREGANT**, kovač v Orehovi vasi, pošta Slivnica pri Mariboru, Štajersko.

DELAVCE

težake, zlasti lesne in žagarske stroke, tudi take večje strojne mizarstva, sprejme takoj v službo **trojilna tovarna Samsa & Co.** v Ljubljani, Metelkova ulica 4. 1004

CIGARETE dobi, kdor mi preskrbi STANOVANJE obstoječe iz 2-3 sob, kuhinje in drugih pritlikin lakoj ali pozneje. — Ponudbe se prosi na upravo »Slovenca« pod šifro »Cigarete 696«.

Iz lastne drevesnice

proda večjo množino jablan in hrušek. Pot v Rožno dolino 30.

Stelaže za manufakture

ali slične, večjo množino kupi **PETER LASSNIKA** nasl. Ljubljana, Marijin trg. 1028

Proda se dobro ohranjen velik

štedilnik in velika zelena peč

Več se poižve pri Franc Dolenz v Kranju.

KUHARICA

išče službe, najraje v župnišču, gre tudi v Istro. Naslov pove uprava pod št. 1039. (Znamka.)

Zveplo za sode

1 kg 36 K

razpošilja po poštne povzetju F. A. KREPEK, Maribor, Bismarckstr. 19. 1043

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Kupim več **MLADIH PRAŠIČKOV**, kravo, dobro mlekarico in več druge goveje živine za plemo. Ponudbe: **Jak. Pogačnik**, Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13.

200 kilogramov **medu**

prvovrstnega trčenega SE PRODA. — Kje, pove se v upravništvu »Slovenca« pod št. 1021.

Begunska družina kmetskega stanu, SE SPREJME za oskrbovanje, ozir. obdelovanje kmetskega posestva pod ugodnimi pogoji. Naslov: **JAK. POGAČNIK**, LJUBLJANA, Marije Terezije cesta št. 13. 1015

IŠČE SE **mesarski pomočnik**

ki bi sam vodil vse, pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov pove upravništvo pod št. 993.

Imam naprodaj več vrst močnega, naravnopri **negga žganja**

Vprašanja pod »Žganje« na upravo »Slovenca«.

Krepak 14letni **deček**

z dežele se želi oddati v uk kot strojni ključavničar v kako mesto. — Naslov na Ano Švajger v Gradacu št. 79, Belakrajina.

Zanesljiv in trezen **kočijaž**

se sprejme pri trdki **FR. STUPICA** v Ljubljani, Marije Terezije cesta 1.

Na prodaj je 26 mesecev star **žrebec**

Ivan Klemenc, posestnik v Jakovici št. 9, pošta Planina pri Rakeku.

Prevzamem **službo cerkvenika**

z mojimi po meni iznajdenimi glasovi zvonov. Vsi trije imajo približno glasovno težo 57 centov. Ker sedaj zvonov ni, bode marsikatera fara zaželela, da bi zopet zazvonilo, kakor je enkrat. Cenjene ponudbe pod šifro »Mehanik 45«, Rakek na Kranjskem.

Priženitev.

Starejši samec, trezen in varčen, več kmetijstva, trgovstva in krmarstva, z nekaj tisoč kronami gotovine, se želi priženiti k priletni, dobro srčni vdovi z lastno trgovino oziroma gostilno in nekaj zemljiščem ali s primerno kmetijo v večjem kraju. — Prijave z natančno izjavo pod »Abstinent 1073« na upravo »Slovenca«.

Dobi se pristen kranjski **brinjevec in hruševac** kakor tudi

hrvaška slivovka

po primerni ceni v večji množini pri **MIHAEL OMAHEN** v VIŠNJIGORU.

Služkinja

za vsa domača dela, ki zna tudi nekoliko kuhati, zvesta, poštna in zanesljiva, se sprejme v boljšo uradniško družino v mestu na deželi. Plača 40 K mesečno z dobro rodbinsko oskrbjo. Ponudbe pod znamko »Stalnost 1068« na upravo »Slovenca«.

Proda se nekaj **eksport - panjev**

in morebiti tudi »žnidaršičev«, dobro zasadenih s čebelami. Le na resne ponudbe se odgovarja.

VAL. JAKELJ, čebelar v Lahovičah, pošta Komenda.

Kupim

250 kg lepih suhih gob-jurčkov

po najvišji dnevni ceni. — Ponudbe naj se pošljejo pod »A. Z. 1065« na upravo »Slovenca«.

Dr. Dereani

zdravi zopet

očesne in ušesne bolezni.

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 4.

ZORICA DRVAR-jeva,

IVO RAMOVŠ, rez. poročnik,

zaročena.

TRST

ORNUČE

Velika noč 1918.

Dojilja

ki bi opravljala tudi druga dela pri majhni mestni obitelji, se sprejme takoj k dva tedna stari punčki. Plača po dogovoru, stanovanje in dobra hrana v hiši. Služba postane lahko tudi po odstavitvi stalna. Naslov pove upravništvo tega lista pod »št. 984« proti znamki za odgovor.

Za večje posestvo se išče takoj

majer (upravnik)

ki bi prevzel oskrbovanje živine. Prosto stanovanje, kos zemlje in plača po dogovoru. Oženjeni z več delavnimi močmi imajo prednost. Pripravno tudi za lahko pohabljen invalide. Ponudbe pod »Stalna služba« 1023 na upravo »Slovenca«.

HLAPEC

vajen konj in več vseh poljskih del, zmožen voditi samostojno gospodarstvo, se proti dobri plači in hrani sprejme pri Jerneju Jeleniču (Majarončku) v Ljubljani, Stara pot 1. 1027

Prodajalka

popolnoma izveščana v specerijski in manufakturni stroki, z večletno prakso, išče primerne službe, najraje kje na deželi. Vstopi lahko takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1035, ako znamka za odgovor.

Mladenič

27 let, kmečkih staršev, z 8000 K imetja, srednje velike lepe postave, se želi poročiti z gospodično ali vdovo z enim otrokom v starosti 20 do 35 let s posestvom v okolici Kranja, Škofje Loke ali Ljubljane. Naslov sprejme ali ga tudi pove uprava »Slovenca« pod št. 1031.

Oddaja se

2 kompletni jahalni opremi

(engl. »Britsch«)

za K 350— in K 400—.

Vpraša naj se: Ljubljana, Igriška ulica št. 6, I. nadst., vedno le ob 1. uri popoldne. 1034

Prebarvajte si obleko!

lister, volno, sukno, platno itd. v poljubni barvi z najstanovitnejšo barvo svetovne znamke, katere tudi na solncu in po pranju stanovitna ostane. Postavno zavarovana, neškodljiva! Že od 10 zavojčkov naprej se pošilja s poštnino in navodilom za K 1720. »Mehlote«, Graz, Steyrergasse 60/II. Tudi slovensko dopisovanje! Trgovci popusti! 1032

SPREJMETA

SE V SLUŽBO

dve ženski

ki se razumite pri hišnih opravilih. Razen plače dobite tudi stanovanje in hrano v hiši. — Zglasiti se je pri **A. ZANKL SINOVI**, 1058 Ljubljana, Resljeva cesta št. 1.

SPREJMEJO SE

DELAVCI

proti popolni oskrbi v hiši. Naslov pove uprava lista pod št. 1055. (Znamka!)

Delavci

od 15 let naprej se takoj sprejmejo za popraviljanje proge.

ELEKTRIČNA CESTNA ŽELEZNICA V LJUBLJANI 1045

Ugoden nakup!

Nekaj **stavnih parcel**

sredi Rožne doline, ki so sedaj njive, oziroma travniki, se proda. Posamezne parcele merijo od 300 do 700 metrov. Kupci naj se čimprej oglašijo v pisarni dr. Pegana, nasproti Dunajske mitnice, od 8. do 1. ure dopoldne.

Cunje

suknene odrezke stare in nove, kakor vse vrste bombažastih in volnenih cunj, žaklije, vino, odeje, vrvi itd. v vsaki množini in po najvišji ceni kupuje

E. KOTZBEK V KRANJU.

Svetivansko gospodarsko društvo »Narodni dom«, Sv. Ivan pri Trstu

išče izurjenega gostilničarja

čigar žena mora biti dobra kuharica. V restavraciji, h kateri spada prostora vrt in dvorana, se prireajo narodne veselice in zabave, kjer se mora mnogokrat streči več sto gostom. Kavcija in pogoj po dogovoru. — Ponudbe z natančnim naslovom naj se pošljejo na Svetivansko gospodarsko društvo »Narodni dom« Sv. Ivan pri Trstu.

FRANC BETRIANI, kleparski mojster v Ribnici

VAJENCA

ki ima veselje do kleparske obrti 101

Kislo vodo „Silva vrelc“ žganje in vino

razpošilja **A. Oset**, p. Guštanj, Koroško Kupim steklenice in zamaške.

Prodaja

se po zmernih cenah v večji množini

milo „Dob“, oglje, Wermuth-vino, bolgarski mandeljuni

v večjih kosih pri trdki

A. KUŠLAN, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 15.

Dobri brivski in lasestrižni aparati

Ia britve iz srebro-jekla K 3-50, 4, 5; varnostni brivski aparati, poniklani K 3, 5, zn. »Periekt« s 6 rezili K 10, 20; dvo rez. rezila tucat K 5, 6. Ia lasestrižni aparat K 11, 12. Zamenjava dovoljena ali denar nazaj. Pošilja po povzetju ali predplačilu c. in kr. dvorni založnik **JAN. KONRAD**, izvozna trdka, Brux št. 1755, Češko. 111

Čebuček

za sajenje po K 7— litera prav droben „ 15— kg

kakor tudi druga semena, namreč:

Korenje, rumeno, saalfeldsko po 110— kg
Detelja, domača „ 11—
Detelja, lucerna, I. vrste „ 28—
Detelja, lucerna, II. vrste „ 18—

priporoča semenska trgovina

Al. Korsika, Ljubljana.

Konjak

iz vin lastnega pridelka destilirani, pri slabosti vsled starosti in težkočah v želodcu že več stoletij sloveč kot krepčilo za ohranitev življenja Razpošilja 10 let starega 4 poliliterske steklenice franko po pošti za 88 kron, mladega triletnega čudovito učinkovitega kot bol lajšajoče vrbalne sredstvo pri trganju v udih. Francovo žganje 4 poliliterske steklenice za 60 kron. Vino od 56 litrov naprej. Beli rizling po K 5— in rdeč burgundec po K 560 liter. 12

Benedikt Hertl.

graščak, grad Goliče, Konjice, Štajersko

Restavracija „pri Maliču“

LJUBLJANA, nasproti glavne pošte.

Točijo se priznana dobra vina. Za seje, shode in zborovanja na razpolago velika separata soba.

Za mnogobrojni obisk se slavnemu občinstvu priporoča

velespoštovanjem

STANKO JESENKO.

št. 262/Pr.

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje službo **OKROŽNEGA ZDRAVNIKA V METLIKI**

z letno plačo 1400 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do dveh petletnic po 100 K.

Prosilci za to službo naj pošljejo svoje prošnje podpisane deželnemu odboru

do 20. aprila 1918

in jim prilože dokazila o starosti, upravičenju do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijskem državljanstvu, fizični sposobnosti, navedenjem dosedanjih službovanj ter o znanju slovenskega in nemškega jezika. 971

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani, dne 21. marca 1918.

Vse vojaške predmete!

Za preprodajalce

priporočam po znano nizkih cenah svojo zalogo

zvezd vseh vrst
port
portopejev
med. obvez
redov
sabelj
bajonetov
mečev
kupel
pasov
čepce

rokavice
ovojskih gamaš
usnjenih gamaš
vojaškega sukna
egal sukna
gumbov vseh vrst
in pritlikin
zgotovlj. uniform
dežnih plaščev
kožuhastih vreč
kožuhov vseh vrst

čepce
znakov
rož za čepce
ovratnikov
vseh toaletnih in
galan. etijskih
predmetov
glavnikov
krtač
mila
zobne paste

brilantne
pudra
instrumentov za
nohe
parfumov
ogledal
brivskih aparatov
potnih
necessairejev
ročnih kovčkov
velikih in malih

Splošni zavod za uniformiranje

RUDOLF BODENMULLER
Ljubljana, Stari trg 8.

3133